

KULTTUURI- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA 18.2.2021

KULTTUURI- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA

Toimielin

1 000 €	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	TP 2020	TA Tot-%	MTA Tot-%	MTA Poikkeama	TP 2019	Muutos- % 2019/2020
Toimintatuotot	1 394	0	1 394	953	68,4	68,4	441	1 245	-23,4
Toimintakulut	-8 893	20	-8 873	-8 654	97,3	97,5	-218	-8 587	0,8
Toimintakate	-7 499	20	-7 479	-7 702	102,7	103,0	223	-7 342	4,9

KULTTUURI

Palvelualue

Vastuhenkilö: kulttuuri- ja museotoimenjohtaja Ulla Kinnunen

1 000 €	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	TP 2020	TA Tot-%	MTA Tot-%	MTA Poikkeama	TP 2019	Muutos- % 2019/2020
Toimintatuotot	288	0	288	256	89,0	89,0	32	302	-15,3
Toimintakulut	-3 880	11	-3 869	-3 718	95,8	96,1	-151	-3 673	1,2
Toimintakate	-3 592	11	-3 581	-3 462	96,4	96,7	-119	-3 372	2,7

Kulttuurin palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt:

- Kirjasto
- Museo- ja kulttuuripalvelut

OLENNAISET TAPAHTUMAT

PALVELUALUEELLA 2020

Vuosi alkoi kulttuuripalveluissa suurin odotuksin. Edessä oli Tuusulan asuntomessut ja laaja yhteistyö sekä kunnan sisällä että Tuusulanjärven museoiden kanssa onnistuneen messutapahtuman aikaansaamiseksi. Maaliskuussa alkanut koronaepidemia muutti suunnitelmia ja vaikutti kulttuuripalveluihin laajalti. Kirjastot ja museot suljettiin maaliskuun puolivälissä ja kulttuuritapahtumat peruttiin toukokuun loppuun asti. Kirjastot avautuivat 8.5. rajoitetuin palveluin. Kesäkuun alusta sekä kirjastot että museot avautuivat yleisölle harkituin turvajärjestelyin. Tapahtumatuotantoa tehtiin verkkoon juhannukseen asti, jonka jälkeen käynnistyivät taas tapahtumat eri puolilla Tuusulaa. Uusi sulku alkoi 28.11. Kirjasto pystyi palvelemaan rajoitetusti, mutta museot olivat kiinni loppuvuoden.

Koronaepidemia osoitti sen, että kulttuuripalveluille on tarvetta. Kirjaston, kulttuuripalveluiden ja museoiden palveluja ja tapahtumia kaivattiin ja kyseltiin. Palveluja pyrittiin tarjoamaan digitaalisesti mahdollisuuksien mukaan. Tapahtumia ja toimintoja siirrettiin sähköiseen muotoon ja työtehtävissä otettiin iso digiloikka.

Museoissa henkilökunnan työ jatkui lähes normaalisti etäyhteyksin kotoa käsin. Kokoelmatyötä, tiedottamista, näyttelysuunnittelua, yleisötyötä ja asiakaspalvelua hoidettiin normaaliin tapaan. Kulttuuripalvelut jatkoi kesän ja syksyn tapahtumien suunnittelua ja muutti palvelujaan digitaaliseen muotoon. Kirjasto lisäsi e-palvelujen määrää ja teki siihen liittyviä lisähankintoja mm. kaksinkertaistamalla sähköisten kirjojen hankintamäärärahan. Sähköiset palvelut kuten verkkokirjasto ja e-palvelut pysyivät myös sulkuaikana käytössä. Kulttuuritapahtumia siirrettiin verkkotuotannoksi, samoin kulttuurikasvatussuunnitelman mukaista toimintaa sekä museon opetus-, näyttely- ja tapahtumatoimintaa.

Museoiden kävijämäärä oli poikkeusvuodeksi hyvä ja esimerkiksi Aleksis Kiven kuolinmökki teki kaikkien aikojen kävijäennätyksen. Kirjaston lainaus- ja

kävijämäärä laski odotetusti, mutta pysyi silti aiempien vuosien tasolla. Uutta yleisöä tavoitettiin digitaalisten palvelujen kautta ja esimerkiksi e-lehtien käyttö kasvoi 370 % ja Virtuaali-Tuusula – verkkosivuston käyttö 50 %.

Kulttuuripalveluiden tulosalueen henkilökuntaa osallistui poikkeusajan synnyttämien uusien tehtävien hoitoon. Henkilökuntaa oli mukana ikäihmisten soittoringissä sekä vastaamassa palvelunumeroon, lisäksi kirjaston henkilökuntaa osallistui arkistointitehtäviin sekä yritystukihakemuksien käsittelyyn. Elokuussa kirjastoissa käynnistettiin maskien jakelu heikommassa asemassa oleville kuntalaisille.

Kuluvan vuoden investoinneista on edistetty Kellokosken kirjaston ja nuorisopalveluiden tila- ja toimintamuutoksia. Kirjaston pajatoiminnan laitehankinnat tehtiin ja toiminnan käynnistäminen odottaa koronarajoitusten purkua. Halosenniemen parkkipaikan laajennus eteni maanvuokraussopimusten solmimisella. Kesällä käytössä oli väliaikainen parkkipaikka, joka osoitti tarpeellisuutensa heinäkuun yleisöryntäyksissä. Halosenniemen puutarhan kunnostus alkoi 1990-luvulla tehdyn puutarhasuunnitelman päivityksellä.

Kulttuuritapahtumia ennätettiin järjestään alkuvuonna eripuolilla kuntaa. Arkeologian teemavuosi Tuusulan museossa aloitettiin suurta suosioita saaneella yleisötapahtumalla. Kirjaston alkuvuoden suosituin tapahtuma oli Harry Potter Book Night. Rykmentinpuiston kinon esitykset olivat tammikuussa hyvin suosittuja ja osa niistä jopa loppuunvarattuja. Monia tapahtumia on jouduttu myös perumaan, esimerkiksi Skidiviikon tapahtumat peruuntuivat kokonaan. Tapahtumia siirrettiin verkkoon mahdollisuuksien mukaan ja ne ovat saaneet hyvin katsojia. Kirjaston henkilökunta oli mukana toteuttamassa virtuaalisia nuorisopalveluita Discord-alustalla.

Toukokuussa toteutettiin kolmen kulttuuriesityksen sarja verkkotuotantona. Esitykset kuvattiin Rantatien museoissa. Verkkoesitykset keräsivät kevään ja kesän aikana yli 10 000 näyttökertaa. Tuusula-viikot järjestettiin Asuntomessu-vuonna kaksiviikkoina tapahtumana 20.7.–2.8. Tapahtumia tuottivat paikalliset toimijat sekä kunnan palveluyksiköt. Kulttuurisen vanhustyön hankkeen

puitteissa toteutettiin palvelukotikiertue yhdessä Meidän Festivaalit -tapahtuman kanssa. Tuusulapäivää juhliittiin julkaisemalla *Mun Tuusula* -laulu. Se toteutettiin alkuperäisen kuorokonsertin sijaan videotuotantona, joka sai suuren suosion. Mun Tuusula -projekti on osa Kulttuuria kaikille -rahas-ton saavutettavuushanketta.

Valoa, enemmän valoa -tapahtuma järjestettiin ensimmäistä kertaa 24.10.–8.11. Esillä oli Kari Kolan Syksy-valoinstallaatiossa Taidekasarmilla ja Alexander Reichsteinin Metamorphosis-valoteos Kotorannapuistossa. Tapahtumaa suunnitellessa otettiin huomioon myös vanhuksia ja valoa vietiin heidän palvelujensa ääreen valaisemalla Riihikallion palvelukeskuksen, Kellokosken Ruukinpuiston ja Jokelan Notkopuiston puita. Lisäksi muita valais-tuja kohteita kunnassa olivat mm. Klaavolan pihapuut, Auringonsilta sekä Viertolan Sonni -teos Fjällbon puistossa. Kotorannapuistossa oli heijastintpuu, josta kuntalaiset saivat ottaa heijastimia itselleen.

Rykmentinpuiston taideohjelman mukaiset taidet-laukset installoitiin Rykmentinpuistotien varteen ja Puustellinmetsän puistoon kesän mittaan ennen elokuussa toteutuneita Asuntomessuja. Esillä on yhdeksän taideteosta neljältä eri taiteilijalta: Pekka Jylhältä, Michael Johanssonilta, Kaisu Koivistolta ja Lars-Gunnar Nordströmiltä. Tykkimiehenraitin taidetilpailutuksessa toteuttajaksi valittiin Satu-Minna Suorajärvi ehdotuksellaan Pasuuna. Varuskunnanaukiolle tilattiin muistomerkki Maija Kovarilta, jonka julkistus on 2021.

Hyrylän keskustan taideohjelman ohjauksen järjestäminen hyväksyttiin loppuvuodesta siten, että sen ohjaus liitettiin Rykmentinpuiston taiteen ohjausryhmään, nimi on jatkossa Tuusulan taideohjelmien ohjausryhmä ja sen jäseninä toimivat nykyiset Rykmentinpuiston taiteen ohjausryhmän jäsenet.

Kulttuurikasvatussuunnitelma Kultsua toteutettiin ja valtaosa kevään ohjelmista muutettiin virtuaaliseen muotoon. Webinaari Luminaarin osallistui helmi-maaliskuussa 310 lasta. Varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatussuunnitelmaa Taika Kultsua alettiin toteuttaa varhaiskasvatyksyksiköissä. Noin 330 Tuusulassa toimivaa varhaiskasvattajaa ohjattiin

ohjelman käyttöönottoon alkuvuonna. Sanataidekoulutukset varhaiskasvattajille ennätettiin toteuttaa ennen koronaepidemiaa, mutta ohjelma varhaiskasvatusyksiköissä jatkuu myöhemmin. Koulujen alkaessa elokuussa Kultsua toteutettiin pääsääntöisesti normaalisti, mutta rajoitusten kiristyessä siirryttiin virtuaalisiin vierailuihin ja tapahtumiin. Kotiseuturetket pystyttiin toteuttamaan syksyn aikana ohjelmaa hiukan muokkaamalla. Kouluille tuotettiin videoita ja erilaisia materiaalipaketteja etäopetuksen tueksi.

Tuusulalaisten mahdollisuutta tehdä ja kokea kulttuuria ja taidetta tuettiin jakamalla avustuksia kulttuuri- ja taidetoimintaan. Tukea myönnettiin 58 kohteeseen yhteensä 145 000 euroa. Avustustensaajat olivat vaikeuksissa tapahtumien toteuttamisessa ja avustusten siirtoanomuksia vuodelle 2021 tuli runsaasti. Uusia matalan kynnyksen toiminnan avustuksia jaettiin neljä kappaletta.

Tuusula, Kerava ja Järvenpää tilasivat yhteisesti ylikunnallisen museoselvityksen, joka keskittyi yhteiseen kokoelmatilakysymykseen sekä markkinointiyhteistyöhön. Tuusulan museo yhdessä Järvenpään taidemuseon kanssa sai Opetus- ja kulttuuriministeriöltä apurahaa Kulttuurimatkailun kehittämishankkeeseen, ja tähän projektiin liittyi Kerava omalla rahoitusosuudella. Joulukuussa hankkeessa aloitti projektikoordinaattori.

Tuotantotuet:

TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020
100 980	99 480	170 000	120 000	125 300	145 000

Elokuussa käynnistyi Eino ja Leino -hanke, jonka kirjasto toteuttaa hankerahalla yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja alkuopetuksen kanssa. Hankkeeseen on palkattu lukukoordinaattori, jonka tehtävänä on edistää pienten lasten lukutaitoa. Kirjaston kotiseutukokoelma -rahaston myötä aloitettiin kotiseutukokoelmaprojekti, joka tuo kokoelman kuntalaisten käytettäväksi. Amerin Kulttuurisäätiö tuki Tuusulan taidemuseoon sijoitetun kokoelmansa konservointia 8000 eurolla.

Tuusulan museo sai museoiden valtionosuuteen liittyvästä henkilötövuosia täydentävästä päätöksestä 0,5 henkilötövuotta lisää jo vuodelle 2020.

ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Kulttuuripalveluidelle on kysyntää. Ylikunnallinen yhteistyö luo synergiaa ja lisää kulttuuripalveluiden markkinointimahdollisuuksia.

TOTEUTUNEIDEN INVESTOINTIEN VAIKUTUS PALVELUTUOTANTOON

Kunnostetut toimitilat lisäävät viihtyisyyttä ja parantavat toimintamahdollisuuksia

Palveluyksiköt

KIRJASTO

Palveluyksikkö

Vastuuhenkilö:

kirjastotoimenjohtaja Annastiina Louhisalmi

OLENNAISET TAPAHTUMAT 2020

Tuusulan kunnankirjaston toimipisteet suljettiin ja kirjastoauton toiminta pysäytettiin 18.3. lähtien hallituksen määräyksellä korona-viruksen leviämisen estämiseksi. Sulun seurauksena asiakkaiden eräpäivät siirrettiin sulkuajan yli ja myöhästymismaksujen syntyminen estettiin. Aineistoja pystyi sulkuaikana palauttamaan palautusluukkuihin. Lisäksi kirjaston asiakaspalvelu toimi arkipäivisin klo 9-15 välillä puhelimitse ja sähköpostitse. Tuusulan kirjastot avattiin 8.5.2020 rajoitetuin palveluin. Asiakkaat ohjattiin varaamaan haluamansa aineisto verkossa tai puhelimitse ja vain varausten nouto oli mahdollista kirjastotilassa, muuten tilat oli suljettu asiakkailta. 1.6. lähtien myös kirjastotilat pystyttiin avaamaan asiakkaille ja kirjastoauto lähti iltareille. Tiloja kuitenkin järjesteltiin uudestaan siten, että turvavälit säilyvät ja asiakkaita ohjeistettiin turvalliseen kirjastokäyntiin. Koronavirustilanteen heikentyessä syksyllä kirjastot joutuivat palaamaan toukokuun rajoitetun palvelun malliin 28.11. lähtien. Pääosa tiloista oli suljettu ja vain varaaminen, palauttaminen ja lyhyt asiointi koneella oli mahdollista. Kirjastoauton toiminta oli keskeytetty loppuvuoden ajan.

Kirjastojen sähköiset palvelut kuten verkkokirjasto ja e-palvelut pysyivät myös sulkuaikana käytössä ja muita palveluita alettiin nopeasti viedä sähköiseen muotoon. E-palveluihin käytettäviä määrärahoja nostettiin. E-kirja ja e-äänikirjapalvelu Ellibsin määräraha kaksinkertaistettiin 10 000 euroon, Emagz-lehtipalveluun saatiin poikkeusajalle aikakauslehtien lisäksi etäkäytettäväksi Helsingin sanomat ja Maaseudun tulevaisuus. Lisäksi Viddla-elokuvapalveluun lisättiin määrärahaa ja nostettiin katsojakohtaista elokuvien määrän rajaa. Uudeksi palvelumuodoksi luotiin pikaisella aikataululla E-asiakkuus, jolloin asiakkaalla oli mahdollisuus saada käyttöönsä määrääjäksi tunnukset kirjaston e-palveluihin, vaikka hänellä ei olisi ollut ennestään kirjastokorttia. E-kirjojen käyttö kasvoi

sulkuaikana 124 %, e-lehtien käyttö 370 % ja eloku-vapalvelun käyttö kaksinkertaistui. Sulkuajan jälkeen palvelujen käyttö normalisoitui tasaisesti kasvavaksi. Palveluita on mainostettu aktiivisesti sosiaalisen median sekä muissa viestintäkanavissa.

Kirjaston yleisötapauksia sekä opetuksen tueksi suunnattuja palveluita lähdettiin viemään nopeasti verkkoon. Kirjastolla oli sulkuaikana säännöllisesti verkossa eri alustoilla viikoittain e-aineistojen vinkkausvideo lapsille ja nuorille, virtuaalinen satutunti sekä Takun ja Jekun koronaturinat –video, jossa kirjaston maskotit pohtivat ajankohtaisia aiheita ja vinkkasivat verkkopalveluita. Lisäksi joka toinen viikko järjestettiin päivällä erityisesti ikäihmisille suunnattu livetapahtuma, jossa on ollut myös mahdollisuus vuorovaikutukseen. Sulkuajan jälkeen tapahtumia järjestettiin striimattuna, virtuaalisina kirjailijavierailuina ja hybriditapahtumina, jolloin osa yleisöstä oli paikan päällä ja osa seurasi striimiä. Virtuaaliset tapahtumat ovat saaneet erittäin hyvin seuraajia ja niitä on katsottu noin 2300 kertaa. Vuoden aikana pystyttiin toteuttamaan paikan päällä kirjastoissa 134 tapahtumaa. Mm. Aleksis Kiven Seitsemän veljeksen 150-juhla-vuoden ääneenlukutapahtuma 2.2. Jokelan kirjastossa sekä erittäin suosituksi osoittautunut Harry Potter Book Night 7.2. jokaisessa toimipisteessä. Lisäksi kirjastoauto järjesti erittäin suosittuja nukketeatteriesityksiä päiväkodeilla. Koronatilanteen vuoksi kirjastoista jouduttiin perumaan n. 100 tapahtumaa, joista osa oli kirjaston omia ja osa muiden toimijoiden järjestämiä. Kesällä ja syksyllä tapahtumia sopeutettiin vallitseviin rajoituksiin soveltuviksi ja ulkotapahtumina järjestimme mm. ääneenlukuhetkiä puistoissa. Syksyn aikana paikan päällä järjestettyihin tapahtumiin osallistui selvästi vähemmän ihmisiä kuin tavallisesti.

Myös kulttuurikasvatussuunnitelmia on lähdetty toteuttamaan verkossa. Kouluille on tuotettu videoita ja erilaisia materiaalipaketteja etäopetuksen tueksi. Videoilla on vinkattu e-aineistoja, kerrottu kirjaston palveluista sekä opetettu e-palveluiden käyttöön. TaikaKultsun osalta palveluita on myös pystytty toteuttamaan sähköisesti ja alkuvuodesta TaikaKultsun jalkauttaminen toimintaan lähti hyvin käyntiin mm. varhaiskasvatuksen henkilökunnalle

suunnatuilla sanataide-koulutuksilla. Kirjastonkäytön opastuksiin niin paikan päällä kuin verkossa on osallistunut 557 osallistujaa ja kirjavinkkauksiin 2094 henkilöä. Lisäksi kirjaston henkilökunta on ollut mukana toteuttamassa virtuaalisia nuorisopalveluita Discord-alustalla. Koulujen alkaessa elokuussa Kultsua toteutettiin pääsääntöisesti normaalisti, mutta rajoituksien kiristyessä siirryttiin virtuaalisiin vierailuihin. Elokuussa käynnistyi myös Eino ja Leino –hanke, jota toteutetaan yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja alkuopetuksen kanssa. Hankkeeseen on palkattu lukukoordinaattori, jonka tehtävänä on edistää pienten lasten lukutaitoa.

Kirjastojen kuluvan vuoden investoinneista on kuluvan vuoden aikana edistetty erityisesti Kellokosken kirjaston ja nuorisopalveluiden tila- ja toimintamuutoksien suunnittelua. Kirjaston ja nuorisotilan remontin suunnitelmat valmistuivat marraskuussa ja valtuusto myönsi joulukuussa investointirahan hankkeelle vuodelle 2021. Kirjasto- ja nuorisotila tulevat säilymään nykyisellä paikalla ja niille ei saatu lisätilaa Keusoten puolelta. Kirjaston pajatoiminnan käynnistämiseksi tehtiin syksyllä kuntalaisille kysely toiveista pajan suhteen ja tarvittavat tilamuutokset ja laitteet hankittiin. Varsinainen pajatoiminta voidaan käynnistää vasta kun koronarajoitukset puretaan.

Sulkuajasta johtuen monia palveluiden kehittämiseen liittyviä hankkeita on voitu viedä eteenpäin nopeutetulla aikataululla. Kirjasto on ottamassa käyttöön Suomi.fi viestit -palvelua muistutuskirjeiden lähettämiseen, kuvailun muuttaminen Ysa:sta ja Yso:oon on käynnissä ja verkkokirjasto Finna on uudistettu, jotta verkkokirjasto täyttää EU:n saavutettavuusdirektiivin vaatimukset. Lisäksi kirjaston

aineistohankintaprosessi on yksi kunnan Lean-piloteista. Lean-kehittämisen myötä kirjastossa päädyttiin aloittamaan aineiston kellutus toimipisteiden välillä ja sitä on loppuvuodesta pilotoitu muutamilla aineistolajeilla. Kirjaston henkilökuntaa osallistui myös poikkeusajan synnyttämien uusien tehtävien hoitoon. Henkilökuntaa on ollut mukana ikäihmisten soittoringissä sekä vastaamassa palvelunumeroon, lisäksi kirjaston henkilökuntaa on osallistunut arkistointitehtäviin sekä yritystukihaemusten käsittelyyn. Elokuussa kirjastoissa käynnistettiin maskien jakelu heikommassa asemassa oleville kuntalaisille.

Kirjaston kotiseutukokoelma –rahaston myötä aloitettiin kotiseutukokoelmaprojekti, jossa on käyty läpi kirjaston kotiseutukokoelmaa, luetteloitu aineistoa ja luoto kotiseutukokoelmalle kokoelmasuunnitelmaa. Projektissa on työskennellyt yksi henkilö lokakuusta lähtien.

Luonnollisesti kirjaston kävijä- ja lainausmäärät ovat laskeneet merkittävästi viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Kahden ensimmäisen kuukauden aikana suunta jatkui edellisen vuoden tapaan erittäin suurella nousulla: lainamäärä nousi 10 % ja kävijämäärä 18 % edelliseen vuoteen verrattuna, mutta maalisk., huhtitoukokuun sulku ja loppuvuoden rajoitetut palvelut laski kokonaislainauksen 13,5 % miinukselle ja kävijämäärän 28 % miinukselle. Kokonaislainauksessa ei ole mukana e-aineistojen lainausta. Kesän ja syksyn aikana lainamäärät vastasivat edellisiä vuosia, mutta kävijöiden määrä on pysynyt pienempänä, kun oleskelua tiloissa on rajoitettu. Kirjastoista on haettu lainattavaa, mutta tiloihin jäädään vähemmän oleskelemaan, lukemaan, käyttämään koneita ja tapaamaan ihmisiä.

TUNNUSLUVUT

Kirjasto	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Lainat kpl	510 606	497 576	492 737	476 718	489 253	500 000	423 476
Käyntien määrä, fyysinen	283 944	264 616	266 592	281 026	321 412	300 000	229 942
Tapahtumat			168	243	264	200	181
Tapahtumien osallistujamäärä			5600	6420	7790	6 000	5660
Käyttäjäkoulutukset ja vinkkaukset	168	155	166	202	119	180	110
Käyttäjäkoulutuksien ja vinkkauksien osallistujamäärä	3260	2884	3072	2937	2683	3 000	2814

MUSEO- JA KULTTUURIPALVELUT

Palveluyksikkö

Vastuuhenkilö: kulttuuri- ja museotoimenjohtaja Ulla Kinnunen

OLENNAISET TAPAHTUMAT 2020

Museo- ja kulttuuripalveluiden vuosi käynnistyi toiveikkaan. Jo vuoden alussa valmistauduttiin Tuusulan asuntomessuihin ja vilkkaaseen messukesään. Koronaepidemia muutti kevään ja loppuvuoden suunnitelmat. Kulttuuripalvelut teki nopean ja onnistuneen digiloikan. Tapahtumia ja ohjelmia tuotettiin ja siirrettiin virtuaaliseen muotoon.

Museot suljettiin ja tapahtumatoiminta lopetettiin hallituksen linjauksen mukaisesti 18.3. alkaen koronaepidemian hillitsemiseksi. Museot avautuivat uudelleen kesäkuun alussa, jolloin asiakkaat alkoivat palata museoihin vähitellen. Heinäkuussa kävijöitä oli normaaliin tapaan, jopa aiempia kesiä enemmän. Museoiden avautumiseen valmistauduttiin huolella ja valmisteluissa keskityttiin turvalliseen museovierailuun. Aleksis Kiven kuolimökissä kävi heinäkuussa lähes 5000 kävijää, vaikka siellä niin kuin muissakin museokohteissa noudatettiin turvavälejä ja sisään otettiin vain rajattu määrä asiakkaita kerralla. Elokuussa asiakasmäärä väheni nopeasti eikä Tuusulan Asuntomessut 2020 tuonut museoihin juurikaan kävijöitä. Kulttuuritapahtumia järjestettiin vain verkkotapahtumina vielä kesäkuussa ja taas syyskuusta alkaen. Heinäkuussa järjestettiin ulkotapahtumia kuitenkin ottaen huomioon suositukset ja rajoitukset. Museot sulkeutuivat uudelleen koronaepidemian kiihtyessä loppuvuodeksi 28.11. alkaen.

Haloseniemessä avattiin tammikuun 21. päivänä näyttely *Piirustuskoulusta maailmalle - Albert Gebhard Pekka Halosen vieraana*, joka päätettiin pitää esillä myös kesäkauden 2020. Näyttelyn jatkaminen toi säästöjä sekä kuljetus- että konservointikuluihin. Erkkolan talvinäyttely *Maailma sotkan munasta - Kalevala taiteessa ja*

kuvituksessa avautui 4.2. ja sulkeutui koronaepidemian myötä. Näyttelystä tehtiin koronasulun alettua verkkonäyttely. Sekä Halosenniemi että Erkkola olivat suljettuna 17.3.–31.5. koronanepidemian ehkäisemiseksi. Kevään ja kesän tapahtumat museoissa peruttiin. Erkkolan kesänäyttely *Muumi ja maalauksia, Tove Janssonin maalauksia* avautui 2.6. ja sai hyvän vastaanoton. Heinäkuussa Erkkolassa oli enemmän kävijöitä kuin koskaan ennen. Syksyllä Erkkolassa oli esillä näyttely *Tähtiä kuin Otavassa, poikia on Jukolassa – Aleksis Kiven Seitsemän veljestä romaanin kuvituksia* liittyen Aleksis Kiven romaanin Seitsemän veljestä 150-vuotisjuhlavuoteen. Halosenniemen syysnäyttely *Metsän siimeksessä* kiinnosti yleisöä koko syksyn ajan. Koronaepidemian kiihtyessä uudelleen sulkeutuivat museot hiukan ennen museoiden talvitaukoa 28.11.

Toimintavuonna Tuusulan kunnan museokohteissa oli kävijöitä lähes 43 000. Se on hyvä luku poikkeusvuonna, sillä kymmenen viimeisen vuoden keskimääräinen kävijämäärä museoissa on ollut noin 47 800. Viime vuoteen verrattuna Halosenniemen maksetut käynnit vähenivät kuitenkin noin 44 %, kun taas Erkkolassa maksetut käynnit lisääntyivät 20 %. Kaikkien museokohteiden ilmaiskävijämäärä laski huomattavasti (lähes 60 %) ja se johtui lasten ja koululaisten museokäyntien ja työpajojen peruuntumisesta. Aleksis Kiven kuolimökillä kävijöitä oli enemmän kuin koskaan ennen. Kellokosken sairaalamuseo ja Jokelan tiilitehdas kiinnostivat yleisöä edellisten vuosien tapaan.

Talousarviossa oli varattu kulttuuritoiminnan tukemiseen 145 000 euroa. Avustukset olivat haettavana 1.–15.1. Sähköinen hakumahdollisuus oli käytössä ensimmäisen kerran ja se otettiin hyvin vastaan. Hakemuksia saapui kaikkiaan 61 ja niistä 90 % tuli sähköisesti. Avustuksia kulttuuri- ja taidetoimintaan myönnettiin kulttuuri-, taide- ja kotiseututoimintaa harrastaville yhdytyksille, alan ammattilaisille ja toimijoille yhteensä 54 kappaletta. Erillisillä sopimuksilla avustusta saivat Tuusulan Taiteiden Yö ry ja Tuusulan Festivaaliyhdistys ry. Koronatilanne vaikeutti avustusten

hakijoiden päätöksentekoa ja hakemusten liitteiden toimittamista. Avustusten saajat olivat vaikeuksissa myös toimintasuunnitelmiansa toteuttamisessa ja avustusten siirtoanomuksia vuodelle 2021 tulikin useita. Uusia kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden matalan kynnyksen toiminnan avustuksia jaettiin vuonna 2020 neljä kappaletta, yhteensä 5640 euroa. Avustukset myönnettiin FC Tuusulalle avoimeen salibandykerhotoimintaan, Keski-Uudenmaan Teatterille striimauskuluihin, Fleimiolle taidetapahtumaan ja nykytaidenäyttelyn järjestämiseen sekä Vanhis Ry:lle frisbeegolfkorian ja kiekkosettien hankkimiseen.

Tuusulan Skidiviikon esitykset ja taidepajat maaliskuun puolivälissä jouduttiin perumaan koronaepidemia vuoksi. Valtaosa esityksistä siirrettiin Syysskidin ohjelmistoon, jota sitäkin jouduttiin muokkaamaan epidemian yhä jatkuessa. Moni muukin suunniteltu tapahtuma jouduttiin siirtämään tai perumaan koronaepidemian vuoksi. Alkuvuonna järjestettiin kansainvälinen haiku-kilpailu, nykydokumentointitapahtuma ja arkeologivuoden alkutapahtuma. Museon arkeologian vuosi alkoi näyttävästi koko päivän *Muinaisuuden kumu* -tapahtumalla Keski-Uudenmaan auditoriossa. Päivä käynnistyi arkeologisten löytöjen arvioinnilla ja esittelyllä, ja jatkui Keski-Uusimaan ja Vantaan välisellä arkeologisella battellilla. Päivä jatkui kävelyllä Tuusulanvuonon muinaisrannoilla ja arkeologisella luennolla. Tapahtuma toteutettiin yhdessä Keravan ja Vantaan museoiden kanssa. Myös Tuusula-viikolla järjestettiin arkeologiset kävelyt Sammonmäen, Mäkiniiitun ja Hyrylän alueille.

Toukokuussa toteutettiin kolmen kulttuurielämyksen sarja verkkotuotantona. Esitykset kuvattiin Rantatien museoissa. Verkkotuotannoista – Angelika Klas & Janne Hovi Halosenniemiessä, Saarikoski-jousikvartetti ja Juha Hostikka Erkkolassa sekä Mirjami Heikkinen ja Amanda Kauranne Aleksis Klven kuolinmökillä – koostettiin paketti Riihikallion palvelukodin asukkailla nautittavaksi sekä koulujen etäkevätkuuhliin. Verkkoesitykset ke-räsivät kevään ja kesän aikana yli 10 000 näyttökertaa. Tiernapojat ja muuta joulusta musiikkia -konsertti toteutettiin myös

verkkoesityksenä ja sitä katsottiin viikon aikana yli 1600 kertaa.

Tuusula-viikot järjestettiin kaksiviikkoisena 20.7.–2.8. Tapahtumia tuottivat paikalliset toimijat, mm. Meidän Festivaali, Tuusulan Taitokädet ry, Jekku Ry sekä kunnan yksiköistä kulttuuripalveluiden lisäksi kirjasto ja osallisuustiimi. Tapahtumaviikkoa koordinoi kulttuurituottaja. Kulttuuripalvelut tuotti mm. Tango del norte -verkkokonsertin, Auringonsilta-teosesittelyn ja taitelijatreffit Pekka Jylhän kanssa sekä kolme yhteislaulutilaisuutta eri kuntakeskuksissa. Lisäksi kulttuurisen vanhustyön hankkeen puitteissa toteutettiin palvelukotikiertue yhdessä Meidän Festivaalin kanssa.

Tuusula-päivää 22.7. juhlittiin sosiaalisessa mediassa kaikkien nykyisten, entisten ja tulevien tuusulalaisten sekä Tuusulaa fanittavien yhteisenä juttuna. Kuntalaisia innostettiin jakamaan omia Tuusula-tarinoitaan tunnistella #muntuusula. Tuusulalle sävelletty laulu *Mun Tuusula* julkaistiin musiikkivideon muodossa kunnan eri viestintäkanavissa. *Mun Tuusula* -projekti oli osa Kulttuuria kaikille -rahaston saavutettavuushanketta. Tuusula-päivän ohjelmaa tuottivat myös osallisuustiimi ja Tuusulan seurakunta.

Popup-Kino Helsinki toteutti 21.8. ulkoilmaelokuvanäytöksen uimahallin nurmella. Elton Johnin elämästä ja musiikista kertovaa elokuvaa ja lämpimästä elokuun illasta oli nauttimassa noin 300 katsojaa.

Valoa, enemmän valoa -tapahtuma järjestettiin ensimmäistä kertaa 24.10.–8.11. Kari Kolan Syksyvaloinstallaatiossa tyhjillään oleva Taidekasarmi (ent. Taidekeskus Kasarmi) valaistiin sisältä päin. Kotorannanpuistoon tuotettiin Alexander Reichsteinin Metamorphosis-valoteos, jossa uv-valolla valaistut rautalankahahmot riippuvat puusta. Rouva Marraskuu -hahmo oli tavattavissa pääkirjaston ja Taidekasarmin alueella. Tapahtumaa suunnitellessa otettiin huomioon myös vanhukset ja valoa vietiin heidän palvelujensa ääreen. Kulttuurisen vanhustyön hankkeen varoista hankittiin Riihikallion palvelukeskuksen, Kellokosken Ruukinpuiston ja Jokelan Notkokuiston puihin kiinnitettävät valot, jotka ilahduttavat vanhuksia ja

muita kuntalaisia myös tulevina vuosina. Valaistavat puut valittiin yhdessä kunnan viherpalveluiden kanssa. Lisäksi kuntalaisille tarjottiin muita valaistuja kohteita iltalenkkien iloksi, mm. Klaavolan talon kattokruunu ja pihapuut, Auringonsilta sekä Pekka Halosen akatemian oppilastyö Viertolan Sonni Fjällbon puistossa. Kotorannanpuistossa oli heijastinpuu, josta kuntalaiset saivat ottaa heijastimia itselleen.

Kulttuuripalvelut tuotti ohjelmaa koulujen etäjuhliin sekä keväällä että jouluna. Kevään kulttuuriohjelma koostettiin Kulttuurielämyssarjan sisällöistä. Lisäksi tilattiin videotervehdys alakoululaisille TikTok-tähti vatsastapuhuja Sari Aallolta. Tämä tervehdys julkaistiin myös Tuusulan kulttuurin Facebook-sivulla ja sille kertyi näyttökertoja 8266. Joulun etäjuhliin kulttuuri tuotti kolme ohjelmanumeroa: päiväkodeille Soivan Siilin joulu - verkkokonsertti, alakouluille ilma-akrobatiaesitys Dreams of ja yläkoulujen ja lukioiden käyttöön jaettiin linkki Halosenniemen Tiernapojat-joulukonsertista.

Lasten seikkailuleiri järjestettiin suunnitellusti kesäkuussa. Riihikalliossa pidetyn leirin teemana oli lähiympäristö ja toiminta toteutettiin pääosin ulkona. Kulttuuripalvelut oli mukana Tuusulan kunnan osastolla sekä Matka- että Educa-messuilla. Matkamessuilla tuotiin esille Asuntomessujen 2020 oheiskohdetta Rantatietä ja Educa-messuilla Tuusulan kulttuurikasvatussuunnitelmia.

Yksi museoiden tärkeistä tehtävistä on tallentaa ja säilyttää visuaalista kulttuuriperintöä. Tuusulan museo etsi vapaaehtoisia dokumentoimaan lähiympäristöään. Koronaepidemian myötä museo haastoi kaikki kuntalaiset dokumentoimaan omaa arkeaan koronakaranteenissa. Kulttuurihistoriallisen kokoelman digitointi eteni hyvin ja aiempina vuosina syntynyttä luettelointivelkaa saatiin puettua. Uusia objekteja luettelointiin yli 3400 kappaletta. Luettelointitietoja on syvennetty ja yhdenmukaistettu hakuominaisuuksien parantamiseksi ja valmisteluna Finna-liittymään. Museon kokoelmia on käytetty oman näyttelytoiminnan lisäksi asiakaspalvelussa. Museo lainasi tai tuotti kaikkiaan 794 objektia tai tietokoontia 119

asiakkaalle. Asuntomessujen vuoksi monet asiakaspyynnöt liittyivät Asuntomessut 50 vuotta - aiheeseen. Pandemia-aika vaikutti kokoelmien kasvaneisiin asiakaskontakteihin, sillä monilla historian harrastajilla oli aikaa paneutua omiin tutkimuksiinsa ja käyttää niissä museon kokoelmia.

Virtuaali-Tuusulan käyttö nousi toimintavuonna noin 50 %. Sivuilta etsittiin tietoa Tuusulan historiasta, mutta myös luonto- ja retkikohteista. Koronavuosi lisäsi verkkomateriaalin suosiota ylipäätään ja myös Halosenniemen ja Erkkolan verkkosivuilla vierailtiin edellisvuosia huomattavasti useammin.

Kulttuurikasvatussuunnitelmia toteutettiin sekä lähihoitaamisina että virtuaalitapaamisina. Varhaiskasvatuksen Taika Kultsun käyttöönotto-koulutuksiin osallistui noin 330 Tuusulassa toimivaa varhaiskasvattajaa. Myös Taika Kultsun varhaiskasvattajien sanataidekoulutukset saatiin pidettyä, mutta tapahtumat varhaiskasvatusyksiköissä jäivät kesken koronaepidemian vuoksi. Niitä jatketaan ensi vuonna. 5-luokkalaisten Luminaari toteutui suunnitelman mukaan ja siihen liittyvä näyttely oli esillä kirjaston ikkunoissa maaliskuussa. Huhtikuussa valmistauduttiin kevään Kultsu-ohjelmiin tuottamalla 1.- ja 6. -luokkalaisten ohjelmat virtuaalisesti saavutettaviksi. Kakkosluokkalaisten tanssipajat järjestettiin lokakuussa suunnitellusti niin, että tanssinopettaja vieraili koululla. Kolmasluokkalaisten itsenäisyyspäivän juhla järjestettiin virtuaalisesti. Krapin pajalta striimattuun lähetykseen osallistui 35 luokkaa.

Opetustoiminnassa pandemian vaikutus näkyi uusien opetusmuotojen aktiivisena käyttöönottona tilanteessa, jossa lähiopetusta jouduttiin rajoittamaan ja jo sovittuja museovierailuja peruuttamaan. Uusien toimintamuotojen kautta museo-opetuksen saavutettavuus harppasi eteenpäin ja monille uusille avauksille on käyttöä myös jatkossa. Tuusulan koulujen oppilaita ja varhaiskasvatuksen lapsia tavoitettiin toimintavuoden aikana noin 3400. Lisäksi yleisöjä tavoitettiin tapahtumien, some-julkaisujen ja opastusten kautta. Vuoden aikana valmistui runsaasti sähköistä materiaalia, joka sisältää useita videoita, Seinättömän

museon verkkonäyttelyn Kalevalasta sekä etäoppitunteja ja -luentoja. Videoista voi mainita Taika Kultsua varten kehitetyn nukketeatterisarjan *Taideseikkailut Halosenniemessä* ja Kultsua varten tehdyt kolme *Klaavolan Kissa viekään, mitä historiaa* -videota. Etäoppitunneista tai etäkokonaisuuksista mainittakoon esihistoriaa käsittelevä kokonaisuus *Tuusula 11 000-1000 bp* ja *Luminaariwebinaari*. Osana Luminaaria luovutettiin luminaarilaisten allekirjoittama tervehdyskortti ja vaikutusposterit tiede- ja kulttuuriministeri Hanna Kososelle. Aleksis Kiven teoksen *Seitsemän veljestä* 150-juhlavuosi näkyi opetustoiminnassa monin tavoin. Museo tuotti koululaisille oppimateriaalokokonaisuuden *Aleksis Kiven tarina* sekä kolme podcastia aikuisille.

Sähköisen materiaalin ohella pystytettiin alkuvuonna ja syksyllä järjestämään lähiopetusta muun muassa pajojen ja Kultsun oppituntien ja kotiseuturetkien muodossa. Lisäksi pystytettiin toteuttamaan museo-yhteistyössä tapahtumia, kuten Vantaan ja Keravan museoiden kanssa arkeologiatapahtuma helmikuussa ja Rantatien museoiden kanssa *Lasten museojuhlat* syyskuussa.

Rykmentinpuiston taideohjelman mukaiset taidetaulukset installoitiin Rykmentinpuistotien varteen ja Puustellinmetsän puistoon kesän mittaan. Esillä on yhdeksän taideteosta neljältä eri taiteilijalta: Pekka Jylhältä, Michael Johanssonilta, Kaisu Koivistolta ja Lars-Gunnar Nordströmiltä. Koronan vaikutukset viivyttivät hankkeita, mutta kaikkien osapuolten sinnikkyys ansiosta teokset saatiin installoituja ennen asuntomessuja. Julkisesta taiteesta tiedotettiin monin eri tavoin: Auringonsilta-teoksen julkistuksessa, taiteilijahaastatteluin, tiedotteina eri medioissa ja taideohjelman esitteen muodossa. Loppuvuodesta hyväksyttiin Hyrylän taideohjelma.

Tuu museoon -viikon aikana heinä-elokuun vaihteessa Tuusula oli todellinen museokunta, kun auki oli 11 tuusulalaista museota. Tuusulanjärven Rantatie oli Asuntomessut Tuusulassa 2020 virallinen oheiskohde. Asuntomessulipulla sai oheiskohteista

– Krapa, Erkkola, Aleksis Kiven kuolinmökki, Halosenniemi, Ahola ja Ainola – Tuusulanjärven Rantatie-lehden, joka tuotettiin yhteistyönä Pekka Halosen Akatemian kanssa.

Museossa vietiin poikkeusvuonna eteenpäin kokoelmatyötä. Vanhan kunnantalo tyhjennettiin taiteesta. Kulttuuripalvelut lähetti vuoden alusta sähköistä *Kulttuuriuutiset* -uutiskirjettä kerran kuukaudessa. Kulttuurikahviloissa käsiteltiin eri aiheista mm. tapahtumatiedottamista, tapahtumien järjestämistä ja vaadittavia lupia sekä apurahojamahdollisuuksia.

Tuusulan museo yhdessä Järvenpään taidemuseon kanssa sai Opetus- ja kulttuuriministeriöltä 50 000 euron apurahan Kulttuurimatkailun kehittämishankkeeseen. Tuusula, Kerava ja Järvenpää tilasivat yhteisesti ylikunnallisen museoselvityksen, joka keskittyi yhteiseen kokoelmatilakysymykseen sekä markkinointiyhteistyöhön. Kerava liittyi Järvenpään ja Tuusulan museoiden kulttuurimatkailureitistön kehittämishankkeeseen omalla rahoitusosuudella. Amerin kulttuurisäätiö myönsi nimeään kantavan kuvituskokoelman konservointiin 8000 euron avustuksen. Tuusulan museo sai museoiden valtionosuuteen liittyvästä henkilötöiden täydentävästä päätöksestä 0,5 henkilövuotta lisää vuosille 2020–23.

Tuusulan kunnan Pekka Halosen taiteen hankintarahaston varoilla täydennettiin alkuvuonna Pekka Halosen taiteen kokoelmaa kahdella taidehankinnalla. Martta Wendelinin taidekokoelmaa täydennettiin muutamalla ostolla.

Koronaepidemia näkyy kulttuuripalveluiden tunnusluvuissa. Peruuntuneet tapahtumat ja kiinniolevat museot ovat vaikuttaneet kävijä- ja tapahtumamääriin. Virtuaalisista tapahtumista on tilastoitu videoiden näyttökerrat julkaisualustoilla. Vertailulukuja ei ole saatavilla, koska toimintatapa on uusi.

TUNNUSLUVUT

Yleinen kulttuuritoimi	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Tapahtumat ja projektit (yht., ei last.kulttuuri), osallistujamäärä	15 399	13 257	19 589	17 480	15 765	17 000	6 638
joista oma tuotanto	1 599	1 200	1 930	1 746	1 247	1 400	3 641
joista verkostoyhteistyö	13 800	12 057	17 659	15 734	14 518	15 600	3 544
Tapahtumien määrä				75	45		
Lastenkulttuuri (yht.), osallistujam.	8 016	7 076	6 276	6 817	6 482	7 000	1 428
joista oma tuotanto	6 066	5 612	3 848	4 979	4 377	5 600	1 428
joista verkostoyhteistyö	1 410	1 464	2 428	1 838	2 104	1 400	
Lastenkulttuuritapahtumien määrä	118		92	100	127		
KÄVIJÄT YHTEENSÄ	23 415	20 333	25 865	24 297	22 247	24 000	8 066
Verkkotapahtumat 15.3.-31.12.							
Yleinen kulttuuri							11 988
Lastenkulttuurin verkkotapahtumat							12 524
YHTEENSÄ							25 512

Museo	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Yleisö- ja opetuspalvelut, kävijät	4 447	6 910	11 365	9 873	9 753	7 200	5 837
Yleisö- ja opetustapahtumat, tapahtumamäärä	212	250	355	333	351	220	194
Näyttelykävijämäärä museoissa	54 604	45 452	53 117	49 755	58 292	50 000	43 000
YouTube-videot, katselukerrat							8 435

VAPAA-AIKA

Palvelualue

Vastuuhenkilö: vapaa-aikapalveluiden päällikkö Risto Kanerva

1 000 €	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	TP 2020	TA Tot-%	MTA Tot-%	MTA Poikkeama	TP 2019	Muutos- % 2019/2020
Toimintatuotot	1 107	0	1 107	697	63,0	63,0	409	943	-26,1
Toimintakulut	-5 013	9	-5 004	-4 937	98,5	98,7	-68	-4 914	0,5
Toimintakate	-3 907	9	-3898	-4 240	108,5	108,8	342	-3 971	6,8

Vapaa-aika -palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt:

- Alueellinen nuorisotyö ja tapahtumapalvelut
- Liikuntapaikat ja ulkoilupalvelut
- Uimahalli- ja terveystoimintapalvelut

OLENNAISET TAPAHTUMAT

PALVELUALUEELLA 2020

- Alueellinen nuorisotyö järjesti alkuvuonna runsaasti tapahtumia ja retkiä, maaliskuussa nuorisotoiminta siirtyi taloista verkkoon. Toimintaa jatkettiin syyskuusta joulukuun alkuun asti viranomaisohjeistuksilla ja tilakohtaisiin kävijärajoituksiin, talotoiminta siirtyi marraskuun lopussa takaisin verkkoon
- Verkkonuorisotyössä hyödynnettiin laajalti eri verkkopohjaisia menetelmiä, mm. verkkopelitoimintaa ja osallistamisen keinoja erilaisten kyselyiden ja kilpailujen muodossa
- Nuorisotalojen ollessa kiinni, nuorisohjaajat jalkautuivat viikoittain Tuusulassa kohtaamassa nuoria, keskustelemassa ohjeistuksista, mainostamassa verkkonuorisotyötä ja kartoittamassa mahdollisia kokoontumispaikkoja. Jalkautumisessa tehtiin tiedonjaollista yhteistyötä lähikuntien nuorisotyöntekijöiden ja viranomaisten kanssa
- Syyskuusta alkaen Lahelan, Riihikallion, Jokelan ja Kellokosken nuorisotilat olivat avoinna keskiviikosta sunnuntaihin; ohjaajilla oli käytössä kasvomaskit ja nuorilla kasvomaskisuositus

- Nuorisotaloilla panostettiin turvaväleihin ja hygieniaoheistuksiin ohjeiden mukaisesti mm. desinfioimalla välineet kahdesti illassa
- Ohjaajat osallistuivat 4H:n Ajokortti työelämän-ohjaajakoulutukseen; ohjaajat osallistuvat keväällä 2021 koulutuksen toteuttamiseen Tuusulan 9-luokkalaisille yhdessä 4H:n kanssa
- Osallistuvan budjetoinnin projekti "Nuorisotilojen pelivälineiden uusiminen + pelitapahtuma" toteutettiin vuoden 2020 aikana; talojen välinen NHL- ja biljarditurnaus ja taloittain uusien välineiden hankinta, mm. PS5-konsolien tilaus
- Ankkuri-toiminta käynnistettiin yhdessä poliisin ja sosiaalitoimen kanssa
- Ensilumen latu urheilukeskuksessa oli yksi pääkaupunkiseudun parhaiten kunnossapidetyistä hiihtoladuista. Latu syntyi Tuusulan Voima-Veikkojen, vapaa-aikapalveluiden ja katu- ja kunnossapitoyksikön sujuvan yhteistyön avulla. Tuusulan kunta on panostanut kiitettävästi kalustoon ja ylläpidon resursseihin
- Liikuntapaikkahankkeiden suunnittelua jatkettiin BMX-radan, monitoimihallihankkeen, urheilukeskuksen alikulkutunneleiden ja kuntoportaiden osalta
- Alikulkutunneleiden ja kuntoportaiden sekä kuntovälineiden rakennusurakka aloitettiin syyskuussa, viimeiset työt valmistuvat toukokuussa 2021. Hanke sisältää katkeamattoman kevyen liikenteen ja ulkoilureittien rakenteet Patterinmäen alueella

- Sarvikallion kehittämissuunnitelman jatko-toimenpiteitä toteutettiin syksyllä ja loppuvuoden aikana. Alueelle valmistui lisää palveluita, P-paikkoja, tulipaikka, polkureittejä, opasteita ja wc. Portaat rannasta näköalapaikalle rakennettiin kokonaisuudessaan yhdeksi rakenteeksi. Polkureittien viimeistelyä ei ehditty saamaan valmiiksi ennen talven tuloa, työt valmistuvat keväällä 2021
- Liikuntapaikkojen henkilöstö toteutti yhdessä laadittua työohjelmaa alueiden kunnostukseen ja pienempiin rakennushankkeisiin. Toimintatapa on mahdollistanut sujuvasti toteutettavia pienempiä hankkeita, mikäli osa hankkeista viivästyy
- Kunnan jäähallin rataputkiston ja laatan sekä kaukalon korjausremontti saatiin valmiiksi elokuussa. Hanke onnistui suunnitellusti, se dokumentoitiin ja kuvattiin yksityiskohtaisesti. Video on nähtävillä vapaa-aikapalveluiden facebook-sivuilla
- Pappilan venepaikka-alue valmistui Tuusulanjärvellä, venepaikalle toteutettiin myös veneenlaskupaikka
- Jokelan lammen uusittu uimapaikka otettiin käyttöön kesäkuun alussa, se saavutti heti suuren suosion
- Ristikiven alueelle laadittiin puistosuunnitelma, frisbeegolfradan muutostyöt toteutettiin loppuvuodesta osana puistosuunnitelman tavoitteita. Alueella suoritettiin myös metsänhoidollisia toimenpiteitä
- Maauimalan ja uimahallin kehittämisen tarveselvitys valmistui kesäkuussa. Syksyllä laadittiin jatkotyönä vaihtoehtomallit uimahalliympäristön kehittämiseksi
- Uimahallin suunnitellut kesähuoltotoimenpiteet tehtiin koronasulun aikana. Uimahalli avattiin taas yleisölle 1.6. alkaen ja se pidettiin avoinna koko kesän
- Liikkumis- ja elintapaneuvontaa ja palveluketjua kehitetään uimahalli- ja terveysliikuntapalveluissa, AVI:n hankerahalla palkattiin hyvinvointivalmentaja. Neuvontapalvelu on osa laajaa Keusoten, kunnan ja paikallisten yhdistysten välistä yhteistyötä

- Ylikunnallisiin uimahallituotteisiin lisättiin erityisryhmien 10 x sarjaranneke
- Palvelualueen nuorisotyöntekijät ja liikunnanohjaajat tuottivat paljon erilaista kuva- ja videomateriaalia sosiaaliseen mediaan koronan aikana
- Lautakunta jakoi yhdistyksille ja yhteisöille uusien jakoperusteiden mukaiset toiminta-avustukset. Uusia avustusmuotoja olivat lisäksi matalan kynnyksen toiminnan avustus ja matka- ja edustusavustus

OLENNAISET MÄÄRÄRAHAN YLITYKSET/ALITUKSET

Uimahallin ja jäähallin kävijämäärät putosivat koronasulun vuoksi, mikä laski toimintatuottojen kertymää merkittävästi. Toimintakulut ylittyivät, kun alueellisen nuorisotyön toimintatunnit kasvoivat kevätkaudella. Toimintamenoja kasvattivat jonkin verran myös koronan vuoksi lisätty nuorisotyöntekijöiden jalkautumistoiminta kuntakeskuksissa. Kokonaisuutena toimintamenot toteutuivat kuitenkin n. 70 000 euroa alle talousarvion.

ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Vihreä asuinympäristö kannustaa liikkumaan. Edellytykset virkistysalueiden ja reittien kehittämiseksi heikkenevät ja asia tulee tiedostaa kuntajohdossa. Kyse ei ole vain kaupunkikuvasta vaan kuntalaisten terveydestä.

Urheilukeskuksen kokonaisuuden johtamista, varamoia ja alueen asiakaspalvelua kehitetään. Muutokset vievät aikaa. Tavoitteena on johtaa ja kehittää urheilukeskusta yhdeksi pääkaupunkiseudun monipuolisimmista vapaa-ajan ja liikunnan harrastamisen alueista.

Maauimalahanke edellyttää kaavamuutosta, kaava ei tue tällä hetkellä uimahallin tarpeita, jotka kuvataan tehdyssä tarveselvityksessä ja vaihtoehtoisissa kehittämisluonnoksissa. Uimahallille laaditaan vuonna 2021 perusteellinen kuntokartoitus ja PTS. Allastekniikan ja uimahallin kiinteistön ylläpidon yhdistämisen edellytykset selvitetään Järvenpään ja Keravan kanssa valtuustokauden aikana.

Tekojää ei korvaa luonnonjäitä eikä painvastoin. Suuri tekojää on myös matkailun ja vetovoiman hanke ja mikäli edistetään, tulee pohtia sijaintia, kustannuksia (P-alueiden tarve tms.) ja mahdollista käyttöönottovuotta.

Ensimmäinen yhdessä rahoitettava liikuntapaikka rakennetaan Keski-Uudellemaalle, kuntayhteistyönä. Laajempaa ylikunnallista tarkastelua lisätään nuorisotyön esimerkin ja Keski-Uudenmaan alueen yhteistyön mukaisesti.

Nuorisotilan palveluverkko ja tilan suunnittelu kauppakeskukseen tulee ajankohtaiseksi. Kokoai-kaisten työntekijöiden lisääminen nuorisotyössä vahvistaa ikäluokkien parempaa tuntemusta ja edistää koulunuorisotyön toteutumista. Esitykset tilatarpeesta myös tehokkaan yhteiskäytön osalta (mm. varhaiskasvatus) ja henkilöstösuunnitelmasta päivitetään vuosittain talousarvion laadinnan yhteydessä.

Kulttuurikasvatus laajenee, nuorten harrastamisen kulttuurin esiin tuominen on tärkeää. Paikallista identiteettiä vahvistetaan osana toisen asteen op- pivelvollisuuden laajentamista ja uusia sisäisiä yhteistyömuotoja. Osallisuuden, kulttuurin ja nu- risotyön yhteistyötä tiivistetään.

TOTEUTUNEIDEN INVESTOINTIEN VAIKUTUS PALVELUTUOTANTOON

Investoinnit ovat lisänneet merkittävästi alueen vetovoimaa mm. Tuusulanjärvellä. Liikuntapaikko- jen suunnittelussa ja kehittämisessä vaikuttavat palveluverkon linjaukset ja urheilukeskusten odo- tetaan tuottavan jatkossa entistä enemmän palveluita opetuksen ja varhaiskasvatuksen tarpei- siin. Alueelliset työohjelmat ovat parantaneet pienempien investointien ja kehittämishankkeiden toteutumista.

Palveluyksiköt

ALUEELLINEN NUORISOTYÖ JA TAPAHTUMAPALVELUT

Palveluyksikkö

Vastuuhenkilö: Petteri Kemppainen

Henkilöstö: 7 kokopäiväistä ja 12 osa- ja määräai- kaista työntekijää

OLENNAISET TAPAHTUMAT 2020

Alueellisessa nuorisotyössä olemme panostaneet nuoria osallistamaan toimintaan ja yleiseen osalli- suuteen toiminnoissa erityisen paljon tämän kauden aikana. Toimintaa on kehitetty ja suunni- teltu nuorten toiveista ja heidän kanssaan jokaisessa toimipaikassa; toteutettu toiminta on lähtökohtaisesti suunniteltu nuorten toiveista ja heidän kanssaan ja mahdollisimman osallistavasti. Sosiaalisen median eri kanavissa on markkinoitu aktiivisesti toimintaa ja käyty keskusteltua nuorten kanssa. Nuorten osallisuutta on edistetty kaikissa yksiköissä tarjoamalla suunnittelumahdollisuuksia perustoimintojen lisäksi myös kouluihin, Discor- diin, verkkonuorisotyöhön ja sosiaaliseen mediaan. Valitettavasti nuorisotalotoiminta ja muu normaali nuorisoyöllinen toiminta keskeytyi kaksi kertaa vuoden aikana; ensin maaliskuusta kesäkuun al- kuun asti ja sen jälkeen taas marraskuun lopussa. Osallistavaa työtettä hyödynnettiin myös verkko- työssä.

Tammikuussa kolme nuoriso-ohjaajaa, vapaa-aika- palveluiden päällikkö ja alueellisen nuorisotyön esimies osallistuivat Nuori2020 -nuorisotyöpäiville Tampereella 14.-16.1. Ohjelmassa oli laaja-alaisesti ajankohtaisia työpajoja ja luentoja, joissa käsitel- tiin ajankohtaisia teemoja, opeteltiin uusia työmenetelmiä ja keskusteltiin menetelmistä ja toiminnoista.

Vuodesta 2012 alkaen järjestetty Summer Power - kesätoiminta järjestettiin poikkeuksellisesti elo- kuun 2020 alussa. Toimintaa toteutettiin nuorisotilojen läheisyydessä elokuun kahden en- simmäisten viikkojen ajan. Hyödynsimme toiminnan toteutuksessa elokuun ajaksi saami- amme henkilöstön lisäresursseja; palkkasimme elokuun ajaksi neljä kesätyöntekijää avustamaan Summer Powerin ja ryhmätyöskäytön toteutuksessa. Lisäksi osa-aikaiset ja kokoaikaisia ohjaajia osallis- tui Taiteiden yöhön mm. Jalkautumalla. Elokuun toimintapäiviä oli yhteensä kahdeksan, joista jokai- sella nuorisotilalla järjestettiin vuorollansa kaksi, taloittain kerran viikossa. Toiminnassa oli mm. on- gelmanratkaisupelejä, kilpailuita, grillausta,

yhdessäoloa ja ulkopelejä. Summer Power-toiminnan aikana nuoria kohdattiin yhteensä 270. Kesän aikana uusimme nuorisotilojen musiikkivälineitä ja soittimia vanhojen tilalle; hankimme tiloille uusia kitaroita, sähkörummut ja muita soittimia ja välineitä, jotta uuden kauden alkaessa välineet olisivat kunnollisia.

Kunnan nuoriso-ohjaajat osallistuivat kuntalaisiltoihin koskien kunnan osallistuvaa budjetointia. Lisäksi nuoriso-ohjaajat keskustelivat aiheesta nuorten kanssa ja ohjasivat ja kehottivat nuoria jättämään omat ehdotuksensa prosessiin joko kuntalaisilloissa tai verkossa. Tämän seurauksena mm. ehdotus nuorisotilojen pelivälineiden uusimisesta ja talojen välisestä peliturnauksesta äänestettiin läpi osallistuvassa budjetoinnissa. Projekti vietiin läpi vuoden aikana uusimalla pelivälineitä ja ostamalla PS5-konsolit, joiden hankinta oli ehdottomasti suosituin toive hankittaviksi pelivälineiksi. Syyslomalla toteutettiin talojen väliset biljardi- ja NHL-videopeliturnaukset; ensin talojen omat karsinnat ja lopuksi lopputurnaus Jokelan Monarilla, jolloin iltaan osallistui vain pelaajat.

Koulunuorisotyötä tehtiin monipuolisesti yhdessä koulujen kanssa suunniteltujen toimintojen puitteissa. Koulunuorisotyö jäi tänä vuonna valitettavan pieneen määrään koronatilanteen vuoksi; keväällä koulut siirtyivät etäopetukseen ja syksyn aikana koronatilanne asetti omat haasteensa nuorten kohtaamiselle kouluilla. Toimintoja kuitenkin toteutettiin sovelletusti turvavälit ja muut viranomaisohjeistukset huomioon ottaen. Osissa kouluista päädyttiin tulokseen, jossa koulunuorisotyö asetettiin toistaiseksi kokonaan tauolle. Koulunuorisotyön kasvattaminen ja kehittäminen jatkuu heti, kun koronatilanne sen mahdollistaa.

Nuorisotilat suljettiin 13.3. ja Hyrylän alueen nuorisotyön perustoiminnot keskeytettiin koronapandemian vuoksi. Viikonlopun 13.-15.3. aikana ohjaajat jalkautuivat Tuusulan alueella kohtaamassa nuoria ja keskustelemassa tilanteesta. Lisäksi toimintojen keskeytymisestä tiedotettiin sosiaalisen median ja kotisivujen

kautta. 16.3. pidetyssä kriisipalaverissa kehitimme nopeasti nuorisotyölle omat toimipistekohtaiset verkkonuorisotilat Discord-palvelinpalveluun – samana iltana nuorisotyömme siirtyikin jo kokonaan verkkoon. Discord-palvelun kautta pystyimme nopeasti perustamaan korvaavat verkkonuorisotilat tiloillemme ja toiminnoillemme; kanavillamme oli alusta alkaen mahdollista keskustella sekä ääni-että tekstiyhteydellä.

Verkkonuorisotilat toimivat omien yksikkökohtaisten tuttujen aukiolojensa mukaan, jotta myös työvuorosuunnittelu ja työrotiini säilyisivät mahdollisimman normaaleina. Ainoa yksikkö, jonka piti suunnitella täysin uudet toiminta-ajat, oli Hyrylän alueen nuorisotyö. Päädyimme aukioloissamme tilanteeseen, jolloin joka päivä on auki vähintään yksi nuorisotyömme yksikön Discord-kanava. Jouluussa siirryimme takaisin Discord-verkkonuorisotiloihin. Toimintaa toteutettiin samoilla periaatteilla kuin keväällä; verkkonuorisotilat olivat avoinna jokaisena viikonpäivänä. Verkkotyössä otimme käyttöön verkkopelaamisen mahdollisuudet niiden ohjaajien kanssa, joilta löytyi kotoa tarpeelliset välineet ja resurssit tähän; ketään ei pakotettu tai vaadittu käyttämään omia laitteitaan, pelitunnuksiaan tai muita maksullisia palveluita tähän, mutta moni ohjaaja halusi hyödyntää omia olemassa olevia laitteitaan ja resurssejaan. Myöhemmin tietosuojasystä ohjaajille järjestettiin myös työpuhelimet, joilla pystyi pitämään henkilökohtaisesti ja tietoturvasestisesti suoraa yhteyttä nuorten ja ohjaajien kesken. Nuorisotyön siirtyminen verkkoon oli helppoa, mutta menetelmämahdollisuudet ja työvälineet asettivat omat haasteensa ja ohjaajien mielikuvituksen ääri rajoille, sillä opitut verkkonuorisotyön menetelmät olivat hyvin rajoittuneet verrattuna normaaliajan toimintoihin; ideoita tuli paljon, malleja tutkittiin muiden kuntien palveluista ja ohjaajilta, mutta verkkopalvelut ja kokonaisvaltainen tilanne estivät monet näistä.

Huomioon piti ottaa jatkuva paine pyrkiä kannustamaan nuoria pysymään mahdollisimman paljon kotona ja välttämään fyysisiä kontakteja muihin ihmisiin; toisin sanoen, nuoria piti kannustaa ja ohjaajien tuli keskittyä asioihin, jotka ovat olleet nuorisotyömme perusperiaatteiden vastakohtia.

Haasteena oli kehittää ja ottaa käyttöön menetelmiä, joilla pystyisimme aikaisemmin mainittuja tavoitteita täyttämään siten, että tarjoamamme palvelut olisivat mielekkäitä ja monipuolisia. Verkko-työmuodon periaatteena oli tarjota nuorille mahdollisuus kontaktiin ja keskusteluihin ohjaajien ja muiden nuorten kanssa, mutta myös pyrkiä tarjoamaan mielekkäitä ajanviettotapoja etäyhteyksien kautta. Discord-kanavat tarjosivat nuorille mahdollisuuden keskusteluun, pelaamiseen, kilpailuihin, toiminnan ja palveluiden suunnitteluun osallistumiseen sekä vertaiskontakteihin poikkeustilanteessa. Nuorille tarjottiin verkon kautta mahdollisuuksia vaikuttaa nykyisen ja tulevan toiminnan sisältöihin mm. kilpailuin, kyselyin ja avoimin keskusteluin. Vaikuttamiskohteita olivat verkkonuorisotyön päivittäisen toiminnan sisältö mutta myös syksyn aukioloaikoihin ja toiminnan sisältöön vaikuttaminen kyselyiden ja kilpailujen kautta. Hyödynsimme näissä erilaisia verkkopohjaisia palveluita ja sosiaalista mediaa. Konsoli- ja PC-pelaamisen lisäksi hankimme joitain maksullisia verkkopalveluita käyttöömmme. Koronatilanteen aikana panostimme erityisen paljon sosiaalisen median kanavien kautta tehtävään tiedottamiseen (mm. nykyiset palvelumme ja niiden toiminta-ajat, yhteydenpitomahdollisuudet, puhelinnumerot), valistamiseen (mm. Pysy kotona -kampanja yhteistyössä Keski-Uudenmaan nuorisopalveluiden ja Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen kanssa), neuvontaan ja vinkkeihin (mm. alueellisen nuorisotyön kampanja, jossa henkilökunta esitteli omia vinkkejään ja toimivia tapoja toimia tässä uudessa tilanteessa, esim. uusi harrastus, musiikki, äänikirjat yms.) ja osallistamisen ja vaikuttamisen keinoihin (kyselyt, kilpailut, live-striimaukset Instagramissa yms.). Menetelmiä alkoi syntyä luontevasti sitä mukaa, kun poikkeustilanne normalisoitui osaksi arkea. Tärkeimmäksi kohtaamisen välineeksi muodostui Discord, mutta tarvittaessa yhteyttä pidettiin myös puhelimitse ja tekstiviesteillä. Sosiaalinen median muut kanavat (Instagram, Facebook, Snapchat ja TikTok) toimivat aikaisemmin kuvatun tiedottamisen välineinä. Niitä hyödynnettiin myös luomalla muuta sisältöä, kuten videoita, kilpailuja, kyselyitä toiminnan kehittämiseksi. Ohjaajien toimesta järjestettiin live-

lähetystyksiä, joissa järjestettiin mm. kilpailuita ja kysymyksiä ja vastauksia-osioita. Mukaan tuli teemapäiviä, kuten etäkokkauskerhot, peli- ja kilpailupäivät, striimauspäivät, visailut yms. Kaikkea pyrittiin kokeilemaan ja toimivat asiat otettiin osaksi jokapäiväistä toimintaamme poikkeusajana. Sosiaalisessa mediassa tehtyjen julkaisujen levikki ja katsojamäärät olivat suuria. Kaikilla alueellisen nuorisotyön sosiaalisen median kanavien julkaisuilla ja striimeillä oli vuoden aikana yhteensä yli 70 000 - 100 000 katselukertaa - näistä varmastikin puuttuu iso osa, sillä kaiken sisällön lukuja ei ehditty kirjaamaan niiden hävittyä tietyn ajan kuluessa. Järjestimme nuorille paljon kisoja, mutta huipennuksena toimi toukokuun ja joulukuun lopulla järjestetyt Counter-Strike –turnaukset, joiden livestriimien kautta saimme yhteensä n. 800 katsojaa. Yleisesti ottaen toiminta oli mukavaa, mutta valitettavasti se ei poistanut huolta syrjäytymisvaarassa olevista nuorista ja nuorista, jotka eivät toimintaan joko halunneet tai löytäneet. Tiedotimme sosiaalisessa mediassa jatkuvasti mm. kanavistamme, toiminnoistamme, yhteystiedoistamme, toiminta-ajoistamme ja mainostimme aktiivisesti verkkopohjaisia kilpailujamme, tapahtumiamme, viikoittaisia ja yksikkökohtaisia teemapäiviämme. Tavoitettavuuden ollessa suurta mietimme, miten Discordiin ei kuitenkaan tule niin paljon nuoria kuin toivoimme. Suuri haaste oli, että miten tavoittaa entistä laajempaa yleisöä, kuin omissa sosiaalisen median kanavissa toimivia seuraajiamme. Toiminnastamme tiedotettiin myös kunnan mediatiedotteissa ja sivistyksen toimialueen uutiskirjeiden avulla. Pyysimme nuoria kertomaan kavereilleen palveluistamme, kanavistamme ja toiminnoistamme. Saimme kuin saimme toimintaamme mukaan myös nuoria, jotka eivät olleet aikaisemmin käyneet tiloillamme tai osallistuneet toimintaamme tai tapahtumiimme, mutta monet tutut aktiiviset nuoret eivät valitettavasti verkkopalveluihimme osallistuneet. Päätelimme, että Discordin ja puhelimien välityksellä kohtaamamme nuoret olivat juuri niitä, jotka hyötyivät eniten kontaktista meihin ja olivat niitä, jotka tarvitsivat sitä kaikkein eniten. Verkkonuorisotyö mahdollisti erilaisia kohtaamisen ja osallistamisen keinoja, joita päätettiin hyödyntää

myös tulevaisuudessa. Verkkonuurisotyö vakiinnutettiin osaksi alueellisen nuorisotyön toimintaa ja Discord-verkkonuurisotilat avautuivat syksyllä osana perustoimintoja. Syyskauden alussa, toiminnan kehittämiseksi, saimme lisäresursseja; Hyrylän alueen nuorisotyön osa-aikaisille ohjaajille saatiin yhteensä neljä viikkotyötuntia. Joulukuussa Discord-kävijät kasvoivat kevään kävijöistä; nuorten mukaan tavoitettavuus, tiedottaminen ja myös ulkokelit vaikuttivat tähän.

Peruutettuja ja keskeytyneitä toimintoja tuli valittavasti paljon keväällä. Näitä olivat mm. tilojen sulkeminen, Nuorisovaltuuston ryhmäytyspäivä 14.3. ja koulutuspäivä 18.4., kaikkien lajikokeiluiden peruutus keväältä, yhteisesti järjestettävät tyttöjen illat, Helsingin nuorisopalveluiden kanssa yhteistyössä järjestettävä paintball-leiri Metsäpirtillä, Tanskan Hvidovren ja Nuorisovaltuuston yhteistyövierailu Tertussa, Ruotsinkylän koulun luokkatuki ja yläkouluun siirtymisen tukeminen, paintball-päivä, Kevätkirmaiset, koulunuorisotyö, Hetzner Cup-turnaus sekä Summer Power. Syyskaudella ei suunniteltu suuria tapahtumia tai retkiä, jotta viranomaisen ohjeistuksia noudatettaisiin ja turhilta riskeiltä välttyttäisiin.

Keväällä poikkeusajan aikana Helsingissä havaittiin suuria kokoontumisia ja kokoontumisrajoista jonkin verran piittaamatonta toimintaa. Samanlaisia ilmiöitä havaittiin myös pienemmissä kunnissa, myös Tuusulassa. Jalkautumista pohdittiin aluksi vältettävänä toimenpiteenä, sillä varsinkin alueellisen nuorisotyön esimies ja nuoriso-ohjaajat olivat huolissaan mahdollisesta tartuntamahdollisuudesta työturvallisuusriskinä ja mahdollisesta sairauden levittämisestä; osa kuitenkin kuului itse riskiryhmään tai lähipiirissä oli riskiryhmässä olevia henkilöitä. Kokoontumisia kuitenkin oli huomattu, joten paine kasvoi suuremmaksi, kun kuntalaisten ja meidän huolestamme nuorten kokoontumisista ja ajanvietosta ulkosalla nousivat huolenaiheiksi - valittavasti myös päihdekäytön havaintojen perusteella - joten päätimme alkaa myös jalkautua Tuusulassa. Jalkautumista suoritettiin vähintään yhden parin toimesta, jolloin molemmat käyttivät omia autojaan turvavälien säilyttämiseksi. Jalkautumisen tavoite oli havainnoida nuorison vapaa-

ajanviettotapoja- ja paikkoja ja ryhmäkokoja, sekä kannustaa nuoria välttämään kokoontumista vallitsevana aikakautena, että pysymään kotona mutta pitämään huolta myös fyysisestä terveydestään. Suuremmat kuin 10 henkilön kokoontumiset ilmoitettiin hätäkeskukseen tiedoksi. Nuorille kerrottiin toiminnoistamme ja kanavistamme aina heitä kohdatessaan. Jalkautumista suoritettiin aluksi 3-4 päivänä viikossa muutaman viikon ajan. Joidenkin nuorten kohdalla kohtaamiset vähenivät, mutta valitettavan moni ei useista keskusteluista huolimatta suostunut jäämään kotiin tai välttämään kokoontumisia - myös he, joiden perheenjäseniä kuului riskiryhmään. Lopulta jalkautumista harvennettiin kahteen päivään viikossa; huomasimme nuorten käytöksen meitä kohtaan alkavan olla turhautunutta. Jalkautuminen keskitettiin perjantaille ja lauantaille; sää alkoi parantua ja kuulopuheita päihdekäyttäytymisestä tuli tietoomme. Pääsääntöisesti Tuusulassa oli kuitenkin hyvin rauhallista; Tuusulan alueella tavoitettiin jalkautumispäivien aikana keskimäärin n. 20-30 henkilöä; useimmiten kyse oli vain pienistä urheiluporukoista ja ystäviensä kanssa oleskelevista nuorista. Koulujen palattua lähiopetukseen jalkautumispäivät yllättäen rauhoittuivat entisestään; nuorisoporukoita kohdattiin entistä vähenemissä määrin. Koulujen päätöspäivänä jalkauduimme Tuusulan kaikissa kuntakeskuksissa ja tällöin odotetusti kohtasimme paljon nuoria ja valittavasti myös paljon päihdyneitä nuoria ympäri Tuusulaa. Teimme aktiivista yhteistyötä poliisin ja ensihoitajien kautta. Autoimme selvittämään myös yhtä tapahtunutta pahoinpitelyä yhdessä poliisin ja ensihoidon kanssa. Jalkauduimme myös Taiteiden yössä; alkulta oli hyvin rauhallinen, mutta loppuillasta nuoret kertoivat, että nuoria olisi urheilukeskuksella. Urheilukeskuksella olikin suuri joukko ihmisiä, joista osa oli päihdyneitä. Asiasta tiedotettiin hälytyskeskukseen, josta lähetettiin paikalle poliisi ja ambulanssi. Jalkautumista toteutettiin muutoinkin läpi kesän, sillä henkilöstössä oli työntekijöitä, joille ei kesälomia ollut ehtinyt kertyä kuin muutama päivä. Päätäjäispäivää, Taiteiden yötä ja paria urheilukeskuksen viikonloppukokoontumista lukuun ottamatta Tuusulassa oli jalkautumisen perusteella erittäin rauhallista kesän ajan ja muina iltoina ohjaajamme eivät

jalkautuessaan havainneet päihde- tai häiriökäyt-
täytymistä. Joulukuussa jalkautuessa nuoria ei
enää näkynyt katukuvassa; nuoret olivat luultavasti
kelien vuoksi siirtyneet sisätiloihin - kavereiden
luokse ja koteihin. Saimme poliisin kanssa tehdyn
yhteistyön kautta peruutettua yhden joulukuun
Kellokosken nuorten suunnitteleman bileen.

Syksyllä nuorisotilat ja toiminnot avattiin hallitusti
siten, että toimipaikoittain on omat neliöihin pe-
rustuvat henkilörajoitukset, joilla pyrittiin
turvaamaan turvavälit nuorisotiloilla. Hygieniaan
panostettiin hygieniaohjeistusten mukaisesti ja
nuoria ohjeistettiin pitämään huolta käsihygieni-
asta ja toimimaan myös oikeaoppisen
yskimisohjeistuksen mukaan. Käsidesiä oli saata-
villa ja sitä sijoitettiin useisiin pisteisiin tiloissa.
Henkilökunta käytti kasvomaskeja. Tiloilla oli mas-
kisuositus, joten maskeja oli tarjolla myös nuorille.
Nuorten toiveesta nuorisotilojen aukiolot keskitty-
vät eniten loppuviikkoon ja viikonlopuille; tilat
olivat auki keskiviikosta sunnuntaihin aukioloaiko-
jen vaihdellessa toimipisteittäin. Seurasimme
pandemiatilanteen kehittymistä, jonka otamme
huomioon toimintaa suunnitellessa ja toteutta-
essa. Marraskuun lopulla nuorisotilat suljettiin
uudestaan ja siirryimme takaisin verkkonuorisotyö-
hön.

Riihikallion Kertsillä tammikuu käynnistyi nuorten
toivomalla 10 tuntia kestäväällä LAN-tapahtumalla,
johon osallistui 20 ennakoilmoittautunutta
nuorta. Ensimmäisten aukioloviikkojen aikana jär-
jestimme turnauksia ja kilpailuja yhdessä nuorten
kanssa. Koulunuorisotyö alkoi heti koulun auettua;
vietimme kasvatusohjaajan kanssa 7-luokkalaisten
kanssa aikaa, joilla oli hankaluuksia ryhmädynami-
kassa. Perjantaisin pidimme välituntikahviota 7.-9.
luokkalaisille oppilaille ja kävijämäärä oli keskimää-
rin 90 nuorta. Helmikuu aloitettiin nuorienkin
puheissa innostusta herättäneillä Moottoripyörä-
messuilla, jonne saimme liput lahjoituksena Oy
Brand Ab:lta. Messuille osallistui 9 nuorta. Talvi-
maviikolla järjestimme Hetzner Cup-turnauksen
karsinnat NHL20-pelissä, biljardi- ja pingisturna-
uksia, lautapeli-ilan, tanssi-ilan sekä LAN-
tapahtuman (ennakoilmoittautuminen, 18

nuorta). Koulunuorisotyön osalta lähdimme suun-
nittelemaan 7-luokkalaisille maaliskuun lopulle
korkeasaaripäivää, johon oli määrä osallistua kaikki
7. luokat, heidän ryhmänohjaajansa sekä nuoriso-
ohjaajia. Maaliskuu lähti käyntiin hyvin; suunnitel-
missa oli järjestää sekä Hetzner Cupin finaalit
Jokelan Monarilla että kovasti toivotut ja nuoria
mukaan suunnitteluun tuoneet Tyttöjen illat Rihan
Kertsillä sekä Lahelan Tertussa. Tapahtumia ei eh-
ditty järjestää, kun nuorisotilat suljettiin.
Koronatilanteesta johtuen. Riihikallion toimin-
noissa ehdittiin tapaamaan nuoria ennen tilojen
sulkemista 3178 kertaa. Nuorisotilat siirtyivät mui-
den tilojen lailla verkkonuorisotiloihimme
Discordiin ja muihin sosiaalisen median kanaviin.
Kertsillä nuorisotilan toiminta jatkui kesäkuun kah-
den ensimmäisen viikon ajan. Toiminnassa oli mm.
pihapelejä, grillausta, kilpailuita ja muuta ulkotoi-
mintaa. Talon aukiolo oli nuorille tärkeää pitkän
taun jälkeen. Nuoret pääsivät toivomaan ja vai-
kuttamaan siihen, mitä toimintaa järjestäisimme
heidän kanssaan turvallisesti turvavälit ja hygienia-
ohjeet huomioon ottaen. Riihikallion koulun 7.-
luokkalaisten ryhmätykset järjestettiin elokuun
alussa yhdessä koulun henkilökunnan kanssa.
Syksy lähti käyntiin varovaisesti. Kertsille asetettiin
yhtäaikaiseksi kävijärajoitukseksi 30 henkilöä, jotta
turvavälien noudattaminen olisi mahdollista. Nuo-
ria ei ensimmäisinä päivinä paljoa ollut, mutta
ensimmäisen viikon jälkeen alkoi oven luona ole-
maan jonoa. Syyskuun aikana järjestimme talon
sisäisiä turnauksia, viranomaisohjeistuksia noudat-
taen. Keskimäärin kävijöitä oli noin 45–50 per ilta.
Lokakuu lähti vauhdilla käyntiin nuorten ollessa
kyllästyneitä koronarajoituksiin. Varsinkin turvavä-
lien noudattaminen oli heille vaikeaa. Lokakuun
kohokohta oli talojen väliset biljardi- ja NHL-
videopeliturnaukset, jotka pelattiin Jokelan Mona-
rilla. Marraskuu meni samoissa merkeissä kuin
lokakuukin; kuukausi oli nuorille vaikea rajoitusten
suhteen ja nuorisotalojen sulkemisen takia. Auki-
oloaikana toiminta taloilla oli
rajoitustoimenpiteiden ja ohjeistusten rajoissa nor-
maalia avointa nuorisotalotoimintaa + viikoittaiset
peliturnaukset. Aloitimme toimintamme Discor-
dissa ja muissa sosiaalisen median kanavilla 28.11.,
jolloin nuorisotilat suljettiin. Mainostuksesta huoli-
matta nuoria on hyvin vähän verrattuna

normaalien nuorisotaloiltojen kävijöihin. Lähdimme myös suunnittelemaan marraskuun alussa CS:GO-turnausta joulukuun loppupuolelle. Koulunuorisotyötä jatkettiin joulukuuhun asti, jolloin Riihikallion koulussa todettiin koronatartuntoja ja –altistumisia - koulunuorisotyö keskeytettiin koulun ja nuorisotyön yhteisestä päätöksestä. Lisäksi ohjaajat jalkautuivat etelä-Tuusulan alueella

Lahelan Tertun alkuvuoden toiminnassa viikoittaisina ja säännöllisinä toimintoina toimivat edelleen toivotut bingo, erilaiset turnaukset, elokuvaillat, ulkoilulenkit pienryhmissä sekä perjantai-illan kokailut. Nuoret ovat saaneet vaikuttaa siihen, mitä toimintoja talolla järjestetään ja minkälaisia palkintoja kilpailuihin he haluavat. Vaikuttamiskanavana ovat toimineet toiveiden jättäminen ohjaajille tilan ollessa auki, avoin keskustelu ja sosiaalisen median kanavamme. Nuoret ovat päässeet osaksi toteutettavan toiminnan suunnittelua myös kouluilla tehtävän työn ohessa. Hiihtolomatoiminnoista suosituimmaksi äänestettiin retki Rush-trampoliinipuistoon, jonka järjestimme. Toiseksi eniten toivottiin metsäretkeä, joka järjestettiin myös nuorten toiveesta. Perustoiminnan lisäksi suunniteltavina ja toteutettavina tapahtumina olivat mm. tyttöjen illat, säännölliset välituntikahvilat, Tanskan Hvidovren ystävyyskuntavierailu sekä varhaisnuorten disko, joista suuri osa peruuntui koronan aiheuttaman poikkeustilanteen vuoksi. Lahelan Tertun toiminta siirtyi muiden tilojen lailla verkkonuorisotiloihimme Discordiin ja muihin sosiaalisen median kanaviin. Poikkeustilanteen aikana Tertussa on huolehdittu nuorisotalon kiinteistön siistimisestä, paranneltu talon viihtyvyyttä ja nuoret ovat saaneet vaikuttaa myös talon sisustukseen ja välineistön uusimiseen kyselyiden avulla, joita olemme julkaisseet verkossa. Terttu tarjosi sulkuai- kana mahdollisuuden myös muutamalle nuorelle harjoittaa yksitellen musiikkitoimintaa usean kerran viikossa talon harjoitusluoneessa. Kesäkuun kahden ensimmäisen viikon aikana järjestimme Lahelan Tertun nuorisotalon ympäristössä nuorille toimintaa kymmenenä iltana. Toimintaa järjestettiin pääasiallisesti ulkona ja toiminta koostui mm. ulkopeleistä, kilpailuista sekä grillauksesta. Heinäkuussa toimintaa ei järjestetty. Elokuussa ryhmäytimme Hyökkälän koulun kaikki 7. luokat.

Luokkia oli yhteensä kahdeksan ja ryhmäytyksiin osallistuneita nuoria 150. Nuorisotalo Tertun toiminta käynnistyi syyskauteen 2.9.2020. Talolla oli toimintaa 5 iltana viikossa 5h/ilta. Toimintailtoina oli avointen ovien lisäksi säännöllisesti ohjattua toimintaa turnausten, kilpailujen ja ohjaajan kanssa tehtyjen kävelylenkkien muodossa. Järjestimme myös Halloween-diskon 31.10. Kävijämäärärajoitukset vaihtelivat syksyn aikana koronatilanteen muuttuessa, lopullisen rajan ollessa samanaikaisesti 20 henkilöä. Tertussa työskenteli syksyn aikana myös työharjoittelija ja ohjaajien tukemana yhteensä kuusi tet-harjoittelijaa. Kokoaikaisen nuorisohjaajan kohtaavaan työnkuvaan kuului nuorisotalotyön lisäksi koulunuorisotyö Hyökkälän koululla, joka sisälsi nuorten kohtaamista koululla pääosin kaksi kertaa viikossa. Lisäksi kokoaikaisen ohjaajan työhön kuuluu nuorisovaltuustotyö. Viimeinen aukiolopäivä oli 27.11, jonka jälkeen siirryimme verkkonuorisotyöhön. 28.11 alkaen työvälineinämme nuoria kohdatessa oli Discord, muut sosiaalisen median kanavat sekä puhelin. Nuoria kohdattiin maksimissaan yhdeksän hengen pienryhmissä vähintään kerran viikossa ulkona ja nuorisohjaajat jalkautuivat pääosin viikonloppuisin nuorten pariin.

Tammikuussa Hyrylän alueen nuorisotyön jatkoi tuttuja toimintoja Einarissa pääkirjaston nuorisotilassa sekä liikuntasalivuoroa kirkonkylän koululla ja Hyrylän koulukeskuksella. Näiden lisäksi nuoria on kohdattu muissa omissa toiminnoissa, kouluilla, nuorisotiloilla ja Hyrylän keskustassa. Hyrylässä suunnittelussa hyödynnetään erilaisia osallistamisen menetelmiä toiminnan, kuten esim. lajikokeilujen ja muun toiminnan suunnitteluun. Välineinä on käytetty mm. Instagramissa toteutettuja kyselyitä ja koulujen välituntitoiminnan aikana keskustelemalla nuorten kanssa ja jättämällä ideansa ideaalattikoon. Yhteistyötä tehdään eri toimialueiden sekä paikallisten että läheisten yhdistysten ja lähikuntien nuorisopalveluiden kanssa. Koulunuorisotyötä lähdettiin toteuttamaan yhteistyössä koulujen kuraattorien ja seurakunnan nuorisotyönohjaajan kanssa. Koulunuorisotyötä

Hyrylän koulukeskuksella toteutettiin kahtena päivänä viikossa välituntikohtaisina, luokkatasoittain kuukausikisoina (kerran kuukaudessa jokainen luokka-aste sai osallistua kuukausikisaan ruokavälitunnin jälkeisellä tunnilla) ja kuukausikahvituksissa. Tammikuun lopussa järjestettiin koulunuorisotyön avajaiskahveja koululla, josta aloitettiin säännöllinen toiminta kevääseen. Kouluyhteistyötä on aloitettu myös Ruotsinkylässä, mutta se keskeytettiin koronatilanteen vuoksi. Hyrylän alueen nuorisotyö siirtyi muiden toimintojen kanssa verkkonuorisotiloihimme Discordiin ja muihin sosiaalisen median kanaviin. Kulttuurin ja kirjaston kanssa aloitettiin kulttuurisen nuorisotyön suunnitelmaa ja sen tekeminen jatkuu edelleen. Kirjaston kanssa toteutettiin yhteistyössä Harry Potter -teemapäivä kirjastolla 6.2 ja Robotiikka-paja 17.2 pääkirjastolla. Koronatilanteessa Star Wars -teemapäivä "May The Fourth" siirtyi verkkoon toteutettavaksi ja tapahtuma järjestettiin Discordin välityksellä. Koronatilanteen vuoksi useita tapahtumia ja toimintoja jouduttiin peruuttamaan ja siirtämään palvelut verkkopohjaisiin palveluihin. Hyrylän alueen nuorisotyön kaikissa toiminnoissa ehdittiin kohdata nuoria 1274 kertaa; koulunuorisotyön osuus tästä oli 387. Kesäkuun alussa pidimme perinteisen 7-ryhmän koululla, johon osallistui tulevia 7-luokkalaista ja tutustuimme yläkouluun. Tukareille pidettiin myös koulutusta syksyn ryhmäytyksiä varten. 7-luokkalaisten (ja pienryhmän) ryhmäytymiset järjestettiin 17.8.-20.8. seurakuntakeskuksen nuorisotilalla. Hyrylän alueen kokoaikainen nuoriso-ohjaaja toimii edelleen Tuusulan Nuorisovaltuuston toisena ohjaajana. Nuoriso-ohjaaja oli Nuorisovaltuuston mukana mm. elokuussa tehdyillä kuntakierroksilla osana markkinointiyhteistyötä Asuntomessujen kanssa, sekä Taiteiden yössä. Nuorisovaltuustovaalit järjestettiin joulukuussa sähköisesti, jolloin oli mahdollisuus myös ennakkoäänestykseen kotoa. Äänestystä järjestettiin myös kouluilla alueellisten ohjaajien opastamana. Syyskuussa jatkettiin Hyrylän alueen nuorisotyön tuttuja toimintoja Einarissa pääkirjaston nuortentilassa sekä liikuntasalivuoroja. Lisäksi Hyrylän alueen

nuorisotyön tiimi alkoi pitämään alueellisen nuorisotyön Discord-serveriä kaksi iltaa viikossa. Näin verkkonuorisotyö saatiin vakiinnutettua osaksi Tuusulan alueellisen nuorisotyön toimintaa. Kirkonkylän salivuoro siirtyi Hyökkälän yläkoulun saliin kirkonkylän koulun purun vuoksi ja koulukeskuksen salivuoro pysyi samana. Syksyllä päädyttiin kuitenkin lopettamaan koulukeskuksen salivuoro vähäisten nuorten vuoksi ja käytettiin aika Discordin avoimena pitämiseen. Discord-iltojen lisäämiseen oli tullut nuorilta toive ja sille oli selkeä tarve, joten nyt Discord-iltoja oli viikossa kahden illan sijaan kolme. Discord-kanava on koonnut yhteen nuoria koko Tuusulan alueelta ja loppuvuotta kohden kävijämäärät ovat lisääntyneet paljon ja nuoret viettävät aikaa kanavalla koko aukioloajan. Koronatilanteen muuttuessa ja toimintojen kiinni mennessä nuoret löysivät Hyrylän kanavan erittäin hyvin! Discordissa on toteutettu toimintaa, kisoja, bingoa, livelähetyksiä, levyraatia ja paljon muuta toimintaa. Hyrylän alueen nuoriso-ohjaaja on nuorisovaltuuston toisena ohjaajana. Näiden lisäksi nuoria on kohdattu omissa toiminnoissa, kouluilla, nuorisotiloilla ja Hyrylän keskustassa. Olemme toimineet aktiivisesti sosiaalisen median eri kanavissa markkinoimassa toimintaa ja keskustelemassa nuorten kanssa. Nuorten osallisuutta on edistetty omassa yksikössä esimerkiksi Einarin toiminnoissa sekä lomatoimintojen suunnittelussa mm. Instagram-kyselyiden ja koululla välituntitoimintana. Yhteistyötä tehdään eri toimialueiden kanssa sekä lähikuntien nuorisopalveluiden kanssa. Koulunuorisotyötä lähdettiin toteuttamaan yhteistyössä koulun kuraattorin ja seurakunnan nuorisotyönohjaajan kanssa. Koulunuorisotyötä Hyrylän koulukeskuksella toteutettiin yhtenä päivänä viikossa; toiminnassa järjestettiin mm. viikkokisoja välitunneilla kerran viikossa torstaisin sekä kuukausikahveina. Koulunuorisotyö on mukautunut poikkeustilanteeseen järjestämällä pienryhmätoimintaa ulkotiloissa nuoria kohtamalla. Säännöllisellä toiminnalla olemme tavoittaneet viikottain nuoria ja saanut nuoria ulkoilemaan koulupäivien aikana. Kulttuurin ja kirjaston kanssa aloitettiin yhteistyösuunnitelman

(kulttuurinen nuorisotyö) tekoa ja sen tekeminen jatkuu edelleen. Kirjaston kanssa toteutettiin yhteistyössä syyslomatoimintana Anime-aiheinen tapahtuma.

Jokelan Monarilla tammikuu oli muutosten aikaa; joulukuussa toisiin tehtäviin siirryttyään, kokoaikaisen nuoriso-ohjaajan sijaisen paikka jäi täytettäväksi, joka täytettiin tammikuussa. Tammikuussa aloitti myös uudessa kokoaikaisen nuoriso-ohjaajan vakinaisessa tehtävässä uusi työntekijä. Lisäksi pian tämän jälkeen kaksi osa-aikaista ohjaajaa irtisanoutui tehtävistään, jolloin aloitettiin uudet rekrytoinnit näihin tehtäviin. Tehtävät saatiin täytettyä tammi-helmikuun vaihteessa; monta kerralla tapahtunutta muutosta näkyi tietysti hie-
man toiminnassa, mutta ikäviltä asioilta vältyttiin. Haasteena oli, että neljä ohjaajaa viidestä olivat uusia ja nuorten kanssa piti alkaa rakentaa uusia suhteita. Nuorilta on kerätty toiminnan suunnittelun pohjaksi ideoita Jokelan koulukeskuksella järjestetyillä välituntikahvioilla. Nuorilta kerättiin ideoita mm. siitä, mitä voisimme tehdä heidän kanssaan nuorisotilassa, sen ulkopuolella (esim. retkien muodossa) ja koululla. Ideoita syntyi paljon; toiveissa oli mm. värikuulasota, karting, Tyttöjenilta ja YöMonari. Koronatilanteen vuoksi joidenkin näiden toteutus siirtyy syksyille ja ke-
välle. Nuorten toiveesta Monarilla ehdittiin ennen Koronatilannetta järjestää useampi leffailta, joista on tullut suosittuja. Hiihtolomaviikolla järjestettiin YöMonari, leffailta, kokkailuja 5.-6. luokkalaisille nuorille sekä vanhemmille nuorille eri päivinä. Yksi Monarin sisäseinä maalattiin nuorten kanssa liitutaulumaalilla; seinä toimii tietysti piirtämisalusena, mutta siihen voidaan myös kirjoittaa toiveita ja ideoita, joita voidaan suunnitella osaksi toimintaa. Monarin peli-/leffahuoneeseen ostettiin uudet sohvut sekä tilalle uusi biljardipöytä nuorten toiveesta. Hetzner Cup -NHL-turnauksen karsinnat aloitettiin, mutta turnaus keskeytettiin Koronatilanteen ja tilojen sulkemisen vuoksi. Ennen tilojen sulkemista, Jokelan toiminnoissa ehdittiin kohdata nuoria 1878 kertaa, joista 434 koulunuorisotyössä. Monarin toiminta siirtyi muiden toimintojemme lailla Discordiin ja muihin sosiaalisen median kanaviin. Koulujen avautumisen myötä

koulunuorisotyötä jatkettiin yhteensä kolmen päivän. Monarilla järjestettiin kahden viikon ajan, 1.6. alkaen, ulkotoimintaa. Toiminta koostui mm. grillailusta, kilpailuista ja pihapeleistä. Toimintaa järjestettiin viitenä iltana viikosta aina juhannukseen asti. Jokelan koulukeskuksen 7. luokkalaiset ryhmytettiin luokka kerrallaan viikon 34 aikana. Ryhmytyksiin osallistui nuoriso-ohjaajat sekä koulun henkilökuntaa. Ryhmytyksiin osallistui yhteensä 110 oppilasta sekä 20 tukioppilasta. Syyskuussa nuorisotila oli auki, kävijärajoituksen ollessa maksimissaan 20 henkilöä samanaikaisesti. Syyskuussa järjestettiin karsinnat talojenväliseen osallistuvan budjetoinnin projektin biljardi- sekä NHL-turnaukseen, joka pidettiin lokakuussa. Talolla järjestettiin nuorten toivomaa toimintaa rajoitusten raameissa. Näitä olivat mm. musavisat, erilaiset turnaukset sekä muutamia leffailtoja. Koulunuorisotyötä vähennettiin koronan takia ja vierailut keskittyivät pääsääntöisesti koulukuraattorin kanssa tehtävään yhteistyöhön sekä välitunneille. Halloweenina nuoret koristelivat talon yhdessä nuorten kanssa. Marraskuussa aloitimme Jokelassa Mopopajatoiminnan yhdessä yksityisen tahon ja yrityksen tukemana. Sopiva tila saatiin käyttöön yksityisen yhteistyötahon toimesta ja toimintaa ehdittiin toteuttamaan kaksi kertaa ennen marraskuun tilojen sulkua. Toiminta oli erittäin suosittua nuorten keskuudessa ja he odottavat innolla kevättä ja toiminnan uudelleenkäynnistämistä, jos tilanne sen sallii. Marraskuussa irtisanoutumisen myötä auki jäänyt vakituisen nuoriso-ohjaajan tehtävä täytettiin joulukuussa.

Kellokosken Nuorkalla toiminta jatkui normaaleilla aukioloajoillaan ja pääasiallinen käyttäjäkunta on edelleen 7.-8.-luokkalaiset. Päivittäisiä kävijöitä on n. 20-40. Merkille pantavaa alkukaudesta on, että syyskaudella oirehtineet kahdeksaluokkalaiset (näkyi mm. päihdekäyttönä ja sääntörikkomuksina) ovat rauhoittuneet, kun taas 7.-luokkalaiset alkoivat kokeilla rajojaan Nuorkalla, mm. talon sääntöjen suhteen. Torstaisin 5.-6.-luokkalaisille järjestettävän toiminnallisen pienryhmän kävijämäärissä havaittiin alkuvuodesta laskua, joskin 5-10 varhaisnuorta edelleen löysi kerhoon. Kevään aikana mm. työssäoppimisjaksolla opiskelija pyrki näyttöjensä avulla tarjoamaan pienryhmäläisille

vetovoimaista sisältöä, mutta koronatilanne keskeytti muun perustoiminnan lisäksi myös tämän näytön myötä kokeiltavat toiminnot. Talvilomaviikolla järjestettiin nuorille heidän toiveidensa mukaista erikoisohjelmaa mm. Hetzner Cup-karsinnat (jotka keskeytyivät koronavirustilanteen vuoksi), erilaisia turnauksia palkintoineen (esim. PS4:n, biljardin ja pingiksen osalta) mutta myös kokkikerhoja nuorten ehdottamin sisällöin järjestettiin useampi. Lisäksi järjestettiin leffailta sekä kaksi bingo-iltaa. Nuorilta pyrittiin jo alkuvuodesta keräämään toiveita ja ideoita osallistavan budjetin tiimoilta. Helmi-maaliskuussa osallisuuskoordinaattori sekä ohjaajat saivat nuoria aktivoitumaan ja osallistumaan keskusteluun ja äänestykseen. Maaliskuussa pidetyn kouluyhteistyöpalaverin johdosta päädyttiin suunnitelmaan, jossa koululla järjestetään toimintaa oppilaille 1-2 kertaa viikossa koulupäivän päättymisen ja Nuorkan avautumisen välille yhteistyössä kasvatusohjaajan kanssa. Toimintamallia ehdittiin toteuttamaan vain kaksi kertaa ennen kuin oronatilanne keskeytti toiminnan. Työmuotoa ja yhteistyötä jatketaan tilanteen syksyllä ja tilanteen salliessa. Ennen tilan sulkeamista, Kellokosken Nuorkka ehti olla avoinna yhteensä 256 tuntia ja nuoria kohdattiin 930 kertaa ja yli 29-vuotiaita 61 henkilöä. Toiminta siirtyi maaliskuusta toukokuun loppuun asti, muiden tilojen lailla, Discordiin ja muihin sosiaalisen median kanaviin. Nuorisotila avattiin 1.6. Nuorten palautteen perusteella ohjaajien kohtaamista oli kaivattu. Toimintaa toteutettiin pääasiassa ulkona. Nuoret suhtautuivat rajattuihin palveluihin asiallisesti. Myös käsihygieni- ja turvaväliohjeistuksiin suhtauduttiin hyvin. Toimintaan kuului mm. grillausta, palkintokisoja, ulkopelejä yms. kesäistä tekemistä. Nuorille vaikutti olevan tärkeintä, että pääsivät kohtaamaan ohjaajia ja kertomaan kuulumisistaan. Kellokosken koulun 7. luokkalaisten ryhmäytys järjestettiin syyskuussa 2020. Nuorkan syyskausi käynnistyi syyskuussa. Nuorimpien, eli 7-luokkalaisten kävijöiden keskuudessa osalla on ollut havaittavissa henkistä pahoinvointia, joka ilmeni sääntöjen rikkomisena ja auktoriteettien vastustamisena ym. huonona käyttäytymisenä. Pääasiallinen nuorisotilan kävijöitä ovat 7.-9.-luokkalaiset, joita illoissa oli yhteensä 15-40 hlöä. Koronatilanteen vuoksi avoimien iltojen toiminta

keskeytyi marraskuun lopussa, jolloin aloitimme verkkonuorisotyön ja lisäsimme jalkautumisia. Torstaisin järjestettiin 5.- ja 6.-luokkalaisille järjestettävän toiminnallisen pienryhmä Pienryhmässä varhaisnuoria kävi n. 10-15 per kerta. Syyslomaviikolla järjestettiin nuorille turnauksia palkintoineen, esim. NHL-, biljardi ja pingis. Kellokoskelta nuoria osallistui myös Jokelan NHL- ja biljardifinaali-iltaan. Lomaviikolla järjestettiin myös elokuvailta, tietokilpailuja ja bingoa. Syksyllä käytiin koululla viikoittain, yläkoulun välitunneilla torstaisin. Ajoittain myös tiistaisin ohjaaja kävi koululla. Nuorisohjaaja osallistui kutsuttuna OHR-kokoukseen. Lisäksi tarpeenmukaisesti pidettiin syksyn ajan yhteyttä kuraattoriin ja kasvatusohjaajaan nuoriin sekä alueeseen liittyvien ilmiöiden myötä. Myös nuorisovaltuustovaalien järjestämisen tiimoilta oli tiivistä yhteydenpitoa koulun henkilökuntaan. Syksyllä tehtiin myös poliisin kanssa yhteistyötä lisääntyvässä määrin. Nuorten häiriökäyttäytymistä esiintyi syyskauden aikana liikenteessä, Roinilanpellolla, koulu- ja sairaala-alueella - näiden ennaltaehkäisemiseksi poliisin kanssa mietittiin ja toteutettiin toimenpiteitä. Viikon 50 viikonloppulla tehtiin tiivistä yhteistyötä poliisin kanssa, koska sosiaalisessa mediassa liikkui ennakkoon viestiä nuorten laajemmasta kokoontumisesta Kellokosken rantasaunalla - potentiaalisesti tulijoita myös muilta paikkakunnilta. Ohjaajat jalkautuivat useaan otteeseen kyseisen viikonloppun illoissa ja poliisin kanssa välitettiin tietoa molempiin suuntiin. Suurempaa joukkokokoonkuntaa ei mainittuun paikkaan syntynyt. Marraskuun lopussa Nuorkan avoimien ovien toiminta keskeytyi ja tämän jälkeen ohjaajat työskentelevät Discordissa, alueella jalkautuneena sekä sosiaalisessa mediassa tiedottamassa. Jalkautumista on tehty säännöllisesti, pääpainon ollessa viikonloppujen illoissa.

Kävijämäärien ja toimintatuntien kasvu johtuu osittain kevään ja syksyn aikana toteutuneesta jalkautumisesta ja Discord-kanavien aukioloista, joita toteutettiin samanaikaisesti iltojen aikana. Kasvua on tullut myös aukiolojen muutoksien viikonloppupainotteiseksi sekä verkkonuorisotyön ja koulutyön kasvattamisen seurauksena. Toimintaan osallistuneisiin nuoriin laskettiin

nuorisotalotoimintaan ja muihin avoimiin toimintoihin osallistuneet nuoret sekä koulunuorisotyössä, jalkautuessa, Discordissa, puhelimitse ja muissa sosiaalisen median kanavissa vuoden aikana kohdatut nuoret.

LIIKUNTAPAIKAT JA ULKOILUPALVELUT

Palveluyksikkö

Vastuuhenkilö: Työnjohtaja Jaska Vilen

Henkilöstö: 12 kokopäiväistä ja 1 määräaikainen (0,5htv)

OLENNAISET TAPAHTUMAT 2020

Tuusulanjärven matkaluisteluradan, luonnonjääkenttien sekä luonnonlumilatuhoitoa ei lauhan talven johdosta päästy ylläpitämään lainkaan. Sääolosuhteista johtuen kevättöiden tekeminen aloitettiin normaalia aikaisemmin. Muun muassa ulkoilu- ja kuntoreittien, uima- ja venepaikkojen sekä lähiliikuntapaikkojen raivaaminen ja siistiminen päästiin aloittamaan etuajassa. Uuden liikuntapaikkojenhoitajan rekrytointi oli tammi-kuussa ja uusi työntekijä aloitti toimessa 3.2.2020.

Hyrylän yleisurheilukentän stadionin katsomon korjaustyöt saatiin päätökseen talven aikana. Urheilukeskuksessa ensilumen latua hoidettiin katkeamattomana 15 viikon ajan, ensimmäisen noin 400 metrin ladun auetessa viikolla 50. Lauhasta talvesta huolimatta tykkilunta saatiin lyhyillä pakkasjaksoilla tehtyä yhteistyössä Tuusulan Voima-veikkojen kanssa yhteensä n. 15 000m3. Tällä lumimäärällä ylläpidettiin ja saatiin ladun lopulliseksi pituudeksi 1,1 km. Ensilumenladulla järjestettiin kauden aikana perinteiset Hippo-hiihdot, Keravan urheilijoiden järjestämä nuorten pariviesti kilpailut sekä Tuusulan Voima-veikkojen kansalliset ampumahiihtokilpailut. Tykkiladun ylläpito ja kunnostustyöt päätettiin keskeyttää 22.3. yhtäaikaaisesti lähikaupunkien kanssa turvallisuussyistä koronaepidemian vuoksi. Uuden hiihtokauden valmistelut päästiin aloittamaan joulukuun 7. päivä jolloin lumitykit käynnistettiin. Ensilumenlatu (n. 400m) avattiin jo 11.12, ladun pituuden kasvaessa vuoden loppuun mennessä reiluun kilometriin. Ensilumen ladun rakentaminen aloitettiin ampumahiihtostadionin ympärille ja sitä jatkettiin Sikokallion suuntaan.

Normaalia ensilumenladun reittiä urheilukeskukseseen ei pystytty toteuttamaan meneillä olevan alikulku- ja kuntoporras työmaan johdosta.

Koronaepidemian takia jäähallikausi päättyi noin neljä viikkoa suunniteltua aikaisemmin, jäähalli suljettiin 17.3. Jäähallin toiminta ajettiin alas ja aloitettiin valmistelut tulevaan rataputkiston remonttiin sulattamalla jää, purkamalla kaukalo sekä toimitsija -ja vaihtoahtiot. Vanhan laatan purkutyöt alkoivat urakoitsijaksi valitun Suomen jääputkisto Oy:n toimesta huhtikuussa glykoli-putkiston tyhjennyksellä sekä vanhan laatan poistolla. Remontin yhteydessä päädyttiin uusimaan myös kaukalo (VePe Oy), joka oli ollut jo pidempään hankintalistalla. Kaukalon kokoa muutettiin vanhasta (uuden kaukalon koko 60mx27m) sekä vaihtoahtioiden paikka sijoitettiin uudessa kaukalossa katsomoiden puolelle. Tällä muutoksella lisäämme kaukalon käyttäjien ja ylläpidon turvallisuutta vähentämällä liikkumista jäänhoitokoneen ja huoltoportin edessä. Muutostöiden yhteydessä tehtiin parannuksia mm. jääkoneen työskentelyalueella sekä pintaremonttia pukuhuonekäytävään ja pukuhuoneisiin. Yleistä käyttömukavuutta lisättiin maalaamalla pintoja ja uusimalla pukuhuoneiden istuinosat sekä naulakot. Jäähalli avattiin vakiovuoroille 31.8., noin puolitoista viikkoa suunniteltua myöhemmin, sillä kylmäkoneen paisuntaventtiilin rikkoutuminen hidasti kentän jäädyttämistä. Jäähalli suljettiin koronaepidemian takia 28.11. jonka jälkeen jää päästettiin ja huollettiin sekä jään lämpötilaa nostettiin energia kustannusten pienentämiseksi. Jäähalli pysyi suljettuna käyttäjiltä vuoden loppuun asti lukuun ottamatta korkeimmalla sarjatasolla pelaavaa naisten ringettejoukkuetta sekä koululaisliikuntaa.

Jokelassa kunnostettiin latupohjia joista isoimpana Reinintien vierusta. Latupohjia raivattiin ajamalla osalle mursketta ja kivituhkaa sekä siistittiin kunnoradan vierustoja hakettamalla kaadetut risut. Lepokallion kunnoradalta poistettiin valaistus tolppineen ja latupohjalta kivituhka ja murske. Poistettu tavara hyödynnettiin rakentamalla noin 500m uutta latupohjaa Kisan majan ympäristöön (kunta hankki 2ha maata). Lisäksi kartoitettiin ja toteutettiin uusia maastopolkuja ja -reittejä, joita käytiin läpi yhdessä ympäristö- ja puistopalveluiden kanssa. Alhon lammelle olevat maisemaikkunat raivattiin sekä rakennettiin ojen

ylityksiä. Maastopolun (maastopyöräradan, n. 13km) ensimmäinen 6km valmistui keväällä ja syksyllä valmistui noin 7 km toinen lenkki.

Maastopolut toteutettiin merkkamalla polut maastoon, tekemällä pitkospuita (kaikkiaan noin 200m) ja ojan ylityksiä sekä jonkin verran uutta polkua. Huoltorakennuksen ulkoseiniä maalattiin ja hankittiin yleisurheilukentän välineitä lainakäyttöön sekä uusittiin hyppypaikkojen välineitä (ponnistuslankut, korkeushyppytelineet). Juoksuväylä ja kuulapaikka kunnostettiin poistamalla rikkakasvusto ja kuulapaikalle asennettiin kiinteät sektoriviivat, pituushyppypaikkojen (myös koulujen) hiekat vaihdettiin. Korkeushyppytelineet uusittiin. Tenniskentältä poistettiin sammal mekaanisesti sekä lisättiin katehiekkä. Urheilukeskuksen tenniskentille asennettiin myös uudet väliverkot sekä vääntyneet verkkojen tolpat kunnostettiin. Kuntosalin oveen asennettiin sähkölukko, jonka koekäyttö aloitetaan syksyllä. Notkopiistossa parannettiin frisbeegolf-radan turvallisuutta ja tehtiin alueen reunalle latukoneella ajettava latupohja. Senioripuisto (seniorilaitteet ja bocciakenttä) valmistui kesällä. Uimaranta kunnostettiin ruoppaamalla ranta, vaihtamalla hiekka, asentamalla poijuköysi ja uusi laiturirakennus. Temmonpuistossa kunnostettiin lentopallokenttä. Kesän aikana jalkapallonurmien ylläpitoa jatkettiin ohjelman mukaisesti (katehiekat, viillot, pystyleikkaus, leikkaus, lannoitus). Hiekkakenttiä lanattiin kerran kuukaudessa ja tarpeen mukaan. Loppuvuonna asennettiin opaskylttejä kentille ja reiteille mm. tienylityksestä varoittavat kyltit sekä asennettiin kolmeen paikkaan maastopoluista, laduista ja kuntoradasta kertovat opastaulut.

Jokelan ja Kellokosken uimarannoille hankittiin uudet pukukopit. Jokelan sekä Kellokosken urheilukeskuksien yleisilmettä kohennettiin mm. asentamalla Urheilukeskus-kyltit, asentamalla uusia penkkejä ja muokkaamalla sekä siistimällä polkuja ja latupohjia. Laittehankintoja tehtiin uusimalla Jokelan sekä Kellokosken kelaleikkurit. Kellokoskella kunnostettiin Purolaakson kuntorata sekä uusittiin huoltorakennuksen edustan kuisti.

Metsäpirtillä on pystytty panostamaan alueen ulkokunnostustöihin, mm. virkistysaluetta on laajennettu poistamalla pienvarpukasvusto ranta-alueelta, päärakennuksen sekä pelikenttien alueelta.

Metsäpirtillä on koronasulkuaikana pystytty tekemään huoltotöitä sellaisiin kohteisiin, jotka normaalisti ovat suuremmalla käytöllä. Rannan käsinruoppausta ja harvennusta on jatkettu. Terrassit ja laiturit on kunnostettu. Veneitä ja urheiluvälineitä on huollettu.

Koronaepidemian vuoksi liikuntapaikoilla siirryttiin välittömästi sisäliikuntapaikkojen sulkeuduttua kestävyysvuoroaikoihin ja mahdollisuuksien mukaan lomien pitämiseen. Liikuntapaikoilla koronaepidemian vaikutusta työmäärän vähenemiseen ei ollut havaittavissa. Nurmi-, hiekka- ja tenniskenttien kevätkunnostukset päästiin aloittamaan lauhan talven johdosta hieman normaalia aikaisemmin. Ulkoliikunta- ja harrastuspaikoille on lisätty koronaan liittyviä ohjeistuksia turvallisuuden lisäämiseksi. Kotuntien venevalkaman kunnostustöitä jatkettiin ja venepaikat valmistuivat huhtikuun viimeisellä viikolla.

Vaunukankaan koulun kenttä uusittiin ja turvallisuutta lisättiin asentamalla aita hiekkakentän ja skeittiparkin väliselle osuudelle sekä huoltoportti vähentämään tarpeetonta ajoa kentällä.

Syksyn aikana rakennettiin Ojakärsämonniellä sijaitsevalle frisbee-golfradan lähtöpaikalle pysäköintialue. Loppuvuodesta Häklin uimaranta-alueella kunnostettiin mm. poistamalla puita, siistimällä ranta-alueet risukoista sekä lisäämällä uimaranta hiekkaa. Pysäköintialueelta vieviä käyntejä parannettiin ja niihin lisättiin sulkuesteitä estämään ajoneuvojen pääsy rannalle.

Moukarinkujalla sijaitsevan vanhan urheilukentän alue siistittiin ja toimivuutta parannettiin ojitusten putsamisella ja parantamisella. Kentälle uusittiin valonheittimet sekä sisääntuloväylille asennettiin pylväsesteet vähentämään ongelmaksi muodostunutta moottoriajoneuvoilla ajoa.

Ulkoreittien niitot, raivaukset ja tarkistukset tehtiin loka- marraskuun aikana. Ulkokenttien lanaukset sekä tasaukset suoritettiin joulukuun alkupuolella tulevaa jäädytystä varten.

Hyrylän urheilukeskuksen kuntoportaiden suunnittelu ja toteutus etenivät suunnitellusti, kuntoportaiden rakennustyöt alkoivat syyskuussa ja viimeiset työt valmistuvat keväällä 2021. Nurmi- kenttien vakiovuorot käynnistyivät 1.6. Uimarantojen uimakausi alkoi kesäkuussa rantojen

tarkistussukellusten jälkeen, kausi päättyi elokuun lopussa. Urheilukeskuksessa keskityttiin kesän aikana normaalityönsä lisäksi kunnostamaan aluetta mm. poistamalla vanhoja betonisia sillan osia sekä siistimällä sisääntuloväyliä. Ampumahiihtostadionilla sijaitseva vanha varastointialue tyhjennettiin ja aluetta kohennettiin murskeella.

Sikokallion ulkoilureitille rakennetulle lisälennille asennettiin valaistus. Marraskuun aikana lasten pulkkamäen profiilia muutettiin turvallisuuden lisäämiseksi asuntomessujen pysäköintialueen rakentamisesta jääneellä kiviaineksella.

Koronatilanteeseen reagoitiin liikuntapaikoilla asentamalla lisäohjeita ja tiedottamalla käyttäjiä. Yksikkö pyrki toiminnassaan saamaan olosuhteet pääsääntöisesti normaaliin käyttöön pl. kokoontumisrajoitukset. Yleiset koronatoimet ovat olleet pääasiassa pukukoppien mahdollisimman vähäinen käyttö sekä eri tilojen hygieniatason nostaminen ja asiakashygienian lisääminen muun muassa käsidesiseillä.

Liikuntapaikoilla on ollut maahanmuutto- ja työllisyyspalveluiden kautta työllistettynä neljä määräaikaista työntekijää.

UIMAHALLI- JA TERVEYSLIIKUNTAPALVELUT

Palveluyksikkö

Vastuuhenkilö: Uimahallin esimies Pasi-Jussi Hyttinen

Henkilöstö: 7 kokopäiväistä ja 1 osa-aikainen (0,5htv)

OLENNAISET TAPAHTUMAT 2020

Uimahallin toiminta sujui kevätkaudella häiriöttä koronaan asti. Uimahalli suljettiin 14.3. alkaen koronan vuoksi. Henkilöstö aloitti etätyöskentelyn. Osa ohjaajista oli mukana kunnan soittorinki -ryhmässä jossa tavoitettiin kaikki 70+ kuntalaiset. Tulevan kauden ohjaustoiminnan ja koululaisten uinninopetuksien aikataulut ja suunnitelmat laadittiin. Ohjaajat tekivät nettiin ja facebookiin päivittäin hyvinvointi- ja liikuntavinkkejä erityistilanne huomioon. Päivittäin oli myös puhelinaika, josta saa apua hyvinvointiin ja liikuntaan poikkeustilanneaikana. Järvenpään ja Keravan

liikuntapalveluiden sekä Keski-Uusimaa lehden kanssa tehtiin yhteistyötä. Viikoittain ilmestyvässä viikkolehdessä julkaistiin yhdeksän kotijumppaa, jotka oli suunnattua pääasiassa ikäihmisille joita sosiaalinen media ei tavoita. Liikunnanohjaajat kuvasivat myös Tuusulan lähiliikuntapaikoista ja lähimetsäkohteista esittelyvideot, joita jaettiin so-messa. Lähimetsäkohteista toteutettiin myös kartta ja www-sivut osallisuuskoordinaattorin vetämän yhteistyöryhmin voimin, joissa on linkit lähimetsävideoihin. Uimahalli suljettiin uudelleen 28.11 alkaen ja oli suljettuna koko loppuvuoden. Ohjaajat olivat taas mukana soittoringissä joissa tavoitettiin 70 + kuntalaisia. Ohjaajat tekivät päivittäin live-jumppia jotka oli nähtävissä vapaa-aikapalveluiden facebook sivuilla. Kevään ohjattujen ryhmien suunnitelmat laadittiin sulun aikana. Suunnitelmissa otettiin huomioon mahdolliset muutokset mm. Ryhmäkokoisiin.

Hallin kesähuolto päästiin aloittamaan maaliskuussa välittömästi hallin sulkeuduttua. Perushuoltojen ja korjaustöiden lisäksi mm. pesutilojen lattiakaivoja korjattiin, lauteita uusittiin, kiukaat huollettiin. Pukuhuonekäytävä ja kuntosalin seinä maalattiin. Vesiliukumäki huollettiin. Allastekniikan osalta suodattimiin vaihdettiin hiiliä sekä putkistojen venttiilejä korjattiin ja uusittiin. Alakerran huoltotilojen lattiat hiottiin ja maalattiin. Lipunmyyntiin asennettiin pleksilasit. Kesähuollon työt saatiin valmiiksi toukokuun loppuun mennessä.

Uimahallin sarjarannekkeisiin korvataan aika, jonka uimahalli on suljettu koronan vuoksi. Järvenpään ja Keravan kanssa käytetään samaa käytäntöä ja tästä laadittiin myös yhteinen tiedote. Pitämättömät lomat pidettiin huhtikuun aikana ja toukokuussa pidettiin ensimmäiset kesälomaviikot. Loppuvuoden sulun aikana pidettiin myös lomia.

Koululaisten uinninopetus sujui suunnitelmien mukaan koronaan asti. Loppukevään uinninopetukset peruttiin. Opetus toteutettiin yhteistyössä Tuusulan Uimaseuran kanssa. Tulevan lukuvuoden koululaisten uinninopetuksien aikataulut suunniteltiin kevään aikana. Uinninopetukset aloitettiin koulujen alettua. Syyskauden opetukset sujuivat suunnitelmien mukaisesti viikolle 48 asti. Uimahallin sulkeuduttua myös uinninopetukset päättyivät.

Syyskauden osalta jäi kaksi viikkoa pitämättä uinninopetuksia. Sulun aikana tehtiin aikataulusuunnitelmia syyskauden ryhmien korvaavien kertojen osalta keväälle.

Koronan vuoksi kesäuimakouluja ei järjestetty.

Vuoden alussa ylikunnallisiin uimahallituotteisiin liitettiin erityisryhmien 10 x sarjaranneke.

Uimahalli avattiin 1.6. rajoitetuin palveluin. Kesäkuun ajan uimahalliin otettiin kerralla max. 50 asiakasta. Kävijämäärärajoituksia valvottiin kulunvalvontajärjestelmän avulla. Saunat olivat pois käytöstä ja pukukaapeista 20% avattiin. Suihkuista joka toinen oli käytössä. Heinäkuun ajan kävijämäärärajoitus oli 100 asiakasta (50 naisten ja 50 miesten puolella). Heinäkuussa avattiin normaalit saunat rajoitetusti. Saunoihin pääsi max. 4 asiakasta kerrallaan. Kassalla oli käytössä vuoronumerojärjestelmä, jonka avulla pystyttiin välttämään jonotustilanteita lipunmyynnissä. Uimahallilla käytössä käsidesiautomaatit lipunmyynnissä, pukutiloissa ja kuntosalilla. Uimahalli oli avoinna kesä-heinäkuun ajan klo 11-18 välisenä aikana. Kesä-heinäkuun ajan uimahallissa oli riskiryhmille varatut uintiajat kahdesti viikossa. Elokuun alusta alkaen kävijämäärärajoitukset poistuivat. Myös höyrysauna otettiin käyttöön. Pukukaapit ja suihkut normaalisti käytössä elokuun alusta alkaen. Käsihygieniat ja turvaväliohjeistuksiin panostettu joka puolella uimahallia. Henkilökunnalla käytössä kasvomaskit. Käsidesiä ja suojakäsineitä on käytössä jokaisella työpisteellä. Etätyö jatkuu niiden töiden ja tehtävien osalta, joissa se on mahdollista. Henkilökunta pysynyt terveenä ja kesä- ja syyskausi sujui uimahallilla hyvin. Uimahalli suljettiin uudelleen 28.11 alkaen ja oli loppuvuoden suljettuna. Uimahalli oli suljettuna koronarajoitusten vuoksi yhteensä 113 päivää koko vuonna. Kävijämäärä syyskaudella oli 70% vuoden 2019 syyskauteen verrattuna ja koko vuoden osalta kävijämäärä jäi 60% vuoden 2019 verrattuna.

Uimahallin yksi liikunnanohjaaja työvapaalla helmi-heinäkuun ajan. Sijaistukset hoidettiin uinninvalvojasijaisilla. Kesän aikana yksi liikunnanohjaaja irtisanoutui. Rekrytointi heinä-elokuun aikana ja uusi työntekijä aloitti työt syyskuun puolessa välissä. Yksi liikunnanohjaaja jää hoitovapaalle

elokuun lopulla. Määräaikaisen liikunnanohjaajan rekrytointi tehtiin heinä-elokuussa ja uusi työntekijä aloitti työt syyskuun alussa.

Maauijalan tarveselvitys tehtiin kevään aikana Sport Venuen toimesta. Jatkotyönä laadittiin kolme erilaista, palveluihin ja alueen ympäristöön eri tavalla vaikuttavaa vaihtoehtoluonnosta.

Liikkuva Koulu -hankkeen kanssa suunniteltiin katukoristapahtumaa Asuntomessuille. Tapahtuma peruuntui koronan vuoksi.

Syyskaudella toteutettiin uimahallin asiakastyytyväisyyskysely. 96,4% kävijöistä ovat yleisesti erittäin/melko tyytyväisiä uimahallin henkilökunnan asiakaspalveluun. Käyttäjät ovat pääasiassa (yli 90% vastaajista) erittäin/melko tyytyväisiä myös alustilojen viihtyvyyteen ja tiedottamiseen. Tulosten mukaan terveyden ja kunnon ylläpitäminen motivoi uimahallin käyttäjiä eniten. Vastauksia kyselyyn saatiin 500kpl. Kyselyn monipuolisia tuloksia ja käyttäjien toivomuksia käytetään apuna palvelujen kehittämisessä ja parantamisessa.

Liikunnanohjauskausi kevät 2020 lähti käyntiin normaalisti tammikuussa. Liikuntaryhmät keskeytettiin to 12.3. koronan vuoksi. Kevään ohjausryhmien laskut lähetettiin helmikuussa normaalisti. Kevään ohjattujen jumppien korvaukset huomioitiin syyskauden ohjausmaksuissa. Syyskausi alkoi suunnitellusti pienennetyin ryhmäkoin. Syyskausi keskeytyi 28.11. Syyskauden osalta kurssimaksuja alennettiin koronan aiheuttamisen peruutusten vuoksi. Kauden kävijämäärät eivät ole vertailukelpoisia edellisten kausien kanssa, johtuen poikkeusoloista. Kauden 2020-21 suunnittelu ja tilojen varaus aloitettiin helmikuussa. Suunnittelu toteutui normaalisti touko-kesäkuussa. Jokelalaisille järjestettiin kohdennettua mainontaa liikuntaryhmistä yhteistyössä Jokelan Kansalaisopiston kanssa.

Kauden aikana otettiin käyttöön yhteistyössä Tuusulan Opiston kanssa uusi ilmoittautumis- ja laskutusohjelma Hellewi. Ohjelman käyttöönotto on toiminut ilman suurempia ongelmia.

Kevätkirjaimien ensimmäinen suunnittelu palaveri pidettiin maaliskuun alussa mutta tapahtuma peruttiin koronan vuoksi.

6.1. järjestettiin perinteinen Vesijumppamaraton, jonka yhteydessä uutuutena vesitanssit. Koko tapahtuma keräsi ennätys määrän osallistujia 242. Yhteistyössä Syke Tuusulan ja Opiston kanssa. Muita tapahtumia, joissa uimahallipalvelut ja sen henkilöstö oli mukana: Tuusulanjärven-uinnit, Educa-messut, Tuusulan Taiteiden Yö

Terveysliikunta

Tuusulan terveysliikuntaohjelma viimeisteltiin kesän 2020 aikana ja se hyväksyttiin Kulttuuri- ja Vapaa-aika lautakunnassa 24.9.2020. Ohjelma on nähtävillä täällä: https://www.tuusula.fi/attachments/text_editor/36204.pdf?name=Tuusulan_terveysliikuntaohjelma_2019-2023 Ohjelman liikunnan edistämisen toimia on jalkautettu ja jalkautetaan toimintavuosien aikana 2020-2023 aikana ja sitä päivitetään tarvittaessa.

Lukion ja Vapaa-aikapalveluiden yhteistyönä toteutettu lukiolaisten hyvinvointivalmennus sai jatkoa vuonna 2020. Toinen lukiolaisten hyvinvointivalmennus toteutettiin kevätlukukaudella; tammi-huhtikuun aikana. Valmennukseen osallistui yhteensä 5 lukiolaista, kaikista kolmesta toimipisteestä. Vähäisestä osallistujia määrästä johtuen hyvinvointivalmennus toteutettiin keväällä pelkästään yksilöllisenä valmennuksena (ryhmäosuus toteutettiin kotitehtävin ja havainnointiharjoituksin). Lukiolaisten hyvinvointivalmennukset jatkuivat myös Koronasta johtuvien poikkeusolojen aikana etävalmennuksina puhelimitse ja Teamsin kautta. Valmennukset sujuivat hyvin myös etänä, ja nuoret kokivat valmennuksesta olevan hyötyä arjen elintottumusten kanssa. Lisäksi oltiin yhteydessä edellisen syksyllä valmennuksessa olleisiin nuoriin ja tarjottiin poikkeusolojen aikana tukea liikkumiseen, ruokavaliioon ja uneen liittyen. Syksyn 2020 lukion hyvinvointivalmennus toteutettiin Liikkuva lukio -hankerahoituksella palkatun hyvinvointivalmentajan toteuttamana. Terveysliikunnan koordinaattori toteutti työhaastattelut yhteistyössä lukion kanssa ja perehdytti uuden valmentajan Tuusulan hyvinvointivalmennuksen toteuttamiseen. Syksyllä lukiolaisia osallistui valmennukseen 11 henkilöä, joista jokainen kävi koko valmennusprosessin läpi vuoden loppuun mennessä.

Tuusulan liikkumis- ja elintapaneuvonnan (hyvinvointivalmennus) kehittämiseen ja toteuttamiseen saatiin AVI:lta hankerahoitusta *Liikunnallisen elämäntavan paikallisia kehittämisavustuksista* vuodeksi 2020. Tuusulan hyvinvointivalmennus -hanke on kolmivuotinen (2020-2022), mutta rahoitus myönnetään aina vuodeksi kerrallaan. Hanke sai AVI:lta myönteisen avustuspäätöksen helmikuussa 2020 ja avustusta koskevan hankkeen kokonaiskustannuksiksi hyväksyttiin 62 000 €, joista AVI:n osuus täten 31 000 € ja omarahoitusosuus 31 000€. Hanketta toteutetaan yhteistyössä Vapaa-aikapalveluiden, Tuusulan opiston, Keski-Uudenmaan työterveyden ja Syke Tuusula ry:n kanssa, joista kaikista on edustus myös hankkeen ohjausryhmässä. Hankkeen tarkoituksena on kehittää Tuusulaan liikunta- ja elintapaneuvonnan palveluketju. Alatavoitteena on edistää vähän liikkuvien ja terveytensä vuoksi riskiryhmissä olevien liikkumista ja siten terveyttä, hyvinvointia sekä työ- ja toimintakykyä. Lisäksi tavoitteena on kehittää matalan kynnyksen liikuntaryhmiä vähän liikkuville ja terveytensä vuoksi riskiryhmässä oleville. Ensimmäisenä hankevuonna 2020 kohderyhmänä (pilottiryhmät) oli Tuusulan kunnan henkilöstö. Jatkossa on tarkoitus laajentaa palvelu kuntalaisille pysyväksi palveluksi. Hankkeen ohjausryhmä koontui vuoden aikana 3 kertaa.

Hyvinvointivalmennus -hankkeen hanketyöntekijän (hyvinvointivalmentajan) rekrytointiprosessi toteutettiin maaliskuun huhtikuun aikana. Paikkaan valittu hyvinvointivalmentaja palkattiin määräaikaisella työsopimuksella ajalle 11.5. - 31.12.2020. Ensimmäisen vuoden hyvinvointivalmennuksen pilottiryhmiksi vahvistettiin suunnitelmien mukaisesti sivistyksen toimialalta koulunkäynnin ohjaajat ja varhaiskasvatuksen ryhmäohjaajat sekä Kasvun ja ympäristön toimialueelta tilapalveluyksikkö. Näihin ryhmiin päädyttiin suurten sairauspoissaolojen vuoksi. Pilottiryhmien esimiehiä tiedotettiin jo maaliskuun alussa hyvinvointivalmennuksesta, mutta lopullinen valmennusten aloitus lykkääntyi Koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vuoksi. Valmennuksen aloitusta kunnan työntekijöille valmisteltiin kevään aikana (mainokset, ilmoittautumiskyselyt, vastaanottotilan sisustus, kirjaamisjärjestelmä, materiaalit ym.) sekä samalla perehdytettiin uutta työntekijää hyvinvointivalmentajan tehtävään. Poikkeusolojen päätyttyä

hyvinvointivalmennukset päästiin aloittamaan kesäkuussa, ohjausryhmän hyväksymänä. Valmennuksesta lähetettiin kesäkuun alussa mainos ja ilmoittautumislinkki sähköpostitse pilottiryhmien esimiehille, jotka välittivät viestiä työntekijöilleen. 12 valmennettavaa aloitti valmennuksen heti kesäkuussa. Ilmoittautuminen hyvinvointivalmennukseen avattiin kuitenkin uudelleen kesälomien jälkeen elokuun ajaksi, koska juuri ennen kesälomakautta ei ollut otollisin hetki.

Kaiken kaikkiaan ilmoittautuneita valmennukseen tuli kesän aikana 35 henkilöä, joista valmennuksen lopulta aloitti 33 henkilöä. Osallistujista työterveyshuollon ohjaamana tuli 2 henkilöä. Vain yksi valmennettava keskeytti valmennusprosessin aloittamisen jälkeen. Kesän ja syksyn 2020 aikana toteutui yhteensä 142 valmennustapaamista. Yksilöllinen valmennusprosessi sisältää kukin asiakkaan kanssa keskimäärin n. 6 tapaamista hyvinvointivalmentajan kanssa. Koronan aiheuttamat linjaukset vaikuttivat valmennusten toteuttamiseen myös loppuvuodesta merkittävästi; valmennukset siirrettiin ulos ja toteutettiin turvavälein. Osa valmennettavista halusi lykätä tapaamista tämän vuoksi tammikuulle, jolloin voitaisiin toteuttaa myös loppumittaukset (kehonkoostumusmittaukset). Valmennusprosessien oli määrä päättyä tammikuussa, mutta koko loppuvuoden jatkuvien korona-rajoitusten vuoksi vain 6 valmennusprosessia ehdittiin saada päätökseen joulukuun loppuun mennessä, loput prosesseista päättyvät näin ollen vasta alkuvuodesta 2021.

Koronasta johtuvien poikkeusolojen ja toiminnan aloituksen viivästymisen vuoksi hankerahojen käytölle haettiin syksyllä Avilta jatko-aikaa. Päätös jatkoajasta oli myönteinen ja käyttöaikaa saatiin 31.8.2021 saakka. Näin ollen hyvinvointivalmentajan työsuhdetta ja toimintaa voidaan jatkaa v.2020 hankerahoituksella elokuun -21 loppuun asti.

Syke Tuusula ry:n kanssa suunniteltiin kevään ja kesän aikana yhteistyössä matalan kynnyksen liikunnan starttiryhmää. Ryhmän ohjauksesta vastasi liikuntaseura Syke Tuusula ry:n ohjaajat, ohjauskustannukset maksettiin Hyvinvointivalmennus -hankkeen rahoituksesta ja tilat tulivat puolestaan kunnalta (uimahallin alakerran liikuntatila). Ryhmä on tarkoitettu ensisijaisesti hyvinvointivalmennuksen asiakkaille helppoon ja turvalliseen liikunnan

aloittamiseen. Ryhmä käynnistyi syyskuun alussa suunnitellusti. Ryhmä avattiin myös kaikille kunnan työntekijöille Tyhy-liikunnaksi, jotta vähän liikkuvia kunnan työntekijöitä saataisi innostettua matalalla kynnyksellä liikkumaan. Ryhmää markkinoitiin erityisen vähän liikkuville ja liikuntaa vasta aloittaville. Ryhmän oli tarkoitus jatkaa koko syyskauden ajan, mutta korona-rajoitukset keskeyttivät kaiken ryhmätoiminnan marraskuun lopussa aina loppuvuoteen saakka. Joulukuun aikana Syke Tuusula tarjosi virtuaalitunteja hyvinvointivalmennuksen asiakkaiden hyödynnettäväksi ryhmän ohjauksen keskeytyksen vuoksi. Marras-joulukuussa suunniteltiin v.2021 starttiryhmä; keväällä -21 ryhmiä on tarkoitus toteuttaa aikaisemman yhden viikkotunnin sijaan 2 viikkotuntia (toinen on kevyttä sisäliikuntaa ja kehonhuoltoa ja toinen starttiryhmä ulkoliikuntaa ja vesiliikuntaa).

Yhteistyötä Keusoten ja kuuden lähikunnan liikuntapalveluiden (Tuusula, Järvenpää, Pornainen, Mäntsälä, Nurmijärvi ja Hyvinkää) välillä jatkettiin liikkumis- ja elintapaneuvonnan käytänteiden, mitareiden, tilastoinnin, lomakkeiden ja markkinoinnin yhtenäistämiseksi. Yhteiset materiaalit viimeisteltiin kevään aikana. Kaikkien kunnat päättivät toteuttaa liikkumis- ja elintapaneuvontaa puhelimitse myös poikkeusolojen aikana. Puhelinpäivystysaikataulu koottiin yhteen ja infoa siitä jaettiin asiakkaille ensisijaisesti Keusote-palveluiden henkilöstön kautta. Tuusulassa liikkumis- ja elintapaneuvontaa tarjottiin kuntalaisille puhelimitse ma-to klo 13-15, koko poikkeusolojen ajan. Paikallis- ja asukaslehdessä mainostettiin poikkeusolojen liikkumis- ja elintapaneuvontaa. Keusoten fysioterapiapalveluiden ja kuntien liikuntapalveluiden yhteyshenkilöistä laadittiin helpottamaan yhteistyön tekemisessä tiedonkulun helpottamiseksi. Keusoten koordinoiman Allianssi-hankkeen puitteissa terveysliikunnan koordinaattori osallistui vähän liikkuvan työikäisen palvelupolun rakentamisen workshoppeihin.

Keusoten ikääntyneiden palvelut, terveyspalvelut ja kuntien vapaa-aika/liikuntapalvelut kokosivat työryhmän Korona-aikana pohtimaan kriisitoimia ikäihmisten vähentyneen liikkumisen vuoksi. Työryhmä laati yhteisen tiedotteen ikäihmisille Keusote-kuntien liikkumisen edistämistoimista korona aikana. Tästä ryhmästä nousi idea toteuttaa

parvekejumppia senioritalojen pihalla. Kesäkuun ajan Tuusulan liikunnan ohjaajat vetivät tuolijumppia Riihikalliossa, Hyrylässä ja Kellokoskella palvelukeskusten/senioritalojen pihalla kerran viikossa kussakin paikassa (yhteensä 16 seniorijumppaa). Jumpissa oli kesäkuun aikana yhteensä 67 osallistujaa.

Kutsuntojen ennaltaehkäisevän työn suunnittelu käynnistettiin 2020 kevään aikana yhteistyössä Ohjaamon kanssa. Taustana yhteistyölle oli kutsuntaikäisten heikentynyt kuntotaso ja kutsuntalautakunnasta tullut toive saada liikunnan edistämistä mukaan kutsuntoihin. Kesän aikana terveysliikunnan koordinaattori kehitti kuntovalmennus -mallin kutsuikäisille nuorille, joka sisältää yksilöllistä liikuntaneuvontaa armeijaan aikoville (3 yksilöllistä tapaamista terveysliikunnan koordinaattorin kanssa). Kutsunat pidettiin Tuusulassa 31.8-1.9.2020. Terveysliikunnan koordinaattori osallistui kutsuntoihin liikunta-pisteellä, jossa tehtiin mini-interventioita; Kutsunnoissa keskusteltiin nuorten kanssa mm. liikkumisesta ja elintavoista ja jaettiin työkaluja oman kunnon kohentamiseen (esim. Marsmars -liikuntasovellus, kuntosaliohjelmat ym.). Kutsuntalautakunta ja lääkäri ohjasivat liikunnan pisteelle erityisesti vähän liikkuvat ja ylipainoiset nuoret, joilla on haasteita terveystottumuksissa tai joutuivat ylipainon takia lykkäämään armeijaan osallistumista. Heille kaikille tarjottiin Vapaa-aikapalveluiden toteuttamaa yksilöllistä kuntovalmennusta. Kutsunnoissa otettiin heti ilmoittautumisia vastaan syksyn kuntovalmennukseen. Ensimmäistä kertaa toteutettavaan kutsuntaikäisten kuntovalmennukseen osallistui 6 nuorta miestä, jotka kaikki oli erityisen tuen tarpeen piiriin kuuluvia. Kaikki ilmoittautuneet aloittivat kuntovalmennuksen syksyllä. Korona-rajoitukset sisätiloissa tapahtuvasta toiminnasta lykkäsivät kuitenkin kuntovalmennuksen viimeisiä tapaamisia tammikuulle 21 muutaman valmennettavan kohdalla.

Loppuvuodesta 2020 suunniteltiin ryhmämuotoista hyvinvointivalmennusta toteutettavaksi kuntalaisille vuodelle 2021. Tarkoituksena on toteuttaa pienessä ryhmässä elintapa- ja liikkumisneuvontaa, jossa keskiössä on arvo- ja pohdintaharjoitukset, vertaistuki ja matalan kynnyksen liikuntakokeilut. Ryhmän kesto on 7 viikkoa ja tapaamisia pidetään kerran viikossa (2h/kerta).

Loppuvuodesta tuotettiin ryhmävalmennuksen runko, materiaalit, harjoitukset sekä suunniteltiin käytännön toteutus ja aikataulu; ensimmäisen ryhmän on tarkoitus alkaa maaliskuussa -21, mikäli koronatilanne sallii. Lisäksi valmisteltiin yksilöllisen hyvinvointivalmennuksen aloitusta uudella kohde-ryhmällä: koko varhaiskasvatuksen henkilöstö, joista tavoitteena saada 35 henkilöä mukaan valmennukseen.

Vuoden 2020 lopussa aloitettiin liikuntapalveluiden nettisivu-uudistus yhteistyössä viestinnän kanssa. Uudistuksen tarkoituksena on tehdä nettisivuista yksinkertaisemmat, kuntalaisille selkeämmät, helposti lähestyttävät ja ”kevyemmin” luettavat. Ideana on myös korostaa sivuilla entistä enemmän omaehtoisen liikkumisen mahdollisuuksia; kehitetään materiaalia lähiliikuntakohteista, kuntopoluista ja muista omaehtoisen liikkumisen paikoista. Omaehtoisen liikkumisen moninaisuuden ja liikuntapaikkojen näkyväksi tekeminen sekä markkinointi ovat osaltaan liikkumisen edistämistyötä.

Muita kohdennettuja liikunnan edistämisen toimia vuonna 2020 on ollut mm. erityisryhmien tietoisuuskut/luennot liikunnan merkityksestä terveydelle (Parkinson kerho, tuetun toiminnan pitkäaikaisryhmien ja päihderiippuvaisten ryhmät) sekä terveysliikunnan harjoittelijan toteuttama hyvinvointiryhmä senioreille. Maaliskuussa 2020 koronasta johtuvien poikkeusolojen alkaessa laadittiin Liikettä kotiin -sivusto omaehtoisen liikkumisen edistämiseksi kotioloissa: www.tuusula.fi/kotitreeneit. Koska ohjattua liikuntaa ei järjestetty, sivustolle koottiin Internetistä löytyviä kotitreenejä ikä- ja kohderyhmittäin mm. perhelii-kunta-tunteja, livestreamattuja jumppia, työikäisten taukoliikuntavinkejä sekä senioreiden kotijumppia. Myös muut Keusote-kuntien liikuntapalvelut hyödynsivät Tuusulan tekemää sivustoa omilla www-sivuillaan. Lisäksi jaettiin vinkkejä ja ohjeita poikkeusolojen aikaiseen liikkumiseen kuntalaisille ja kunnan työntekijöille mm. sivistyksen uutiskirjeen ja Tuusulan asukaslehden kautta. Ikäihmisten soittoringin yhteydessä postitettiin kaikille halukkaille kotiliikuntaohjelma -materiaalipaketti.

TUNNUSLUVUT:

Vapaa-aikapalvelut 2017-2020 <i>Osavuositarkastusten ennusteet ovat kursivissa. Osa tiedoista päivitetään II osavuositarkastuksessa tai lopullisessa tilinpäätöksessä.</i>	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020
VAPAA-AIKAPALVELUT JA YHDISTYSTOIMINNAN TUKI				
Nettomenot €/asukas * Uusi tulosalue 1.6.2017 alkaen (liikuntapalvelut ml. Metsäpirtti ja alueellinen nuorisotyö)	-96,13	-102,36	-102,85	-109,30
Avustettavat seurat ja yhteisöt (kpl) erityisliikunta/liikunta/nuorisot	33/7	31/6	32/7	5/24/7
Maksetut avustukset (€/%)	86 800/93,5	90 880/98	91 320/100	90 000/100
Yhdistysten nuorisoliikunnan ohjauskerrat (kpl) *Laskentatapa muuttui 2020	45 341	42 078	42 920	34 220*
UIMAHALLI- JA TERVEYSLIIKUNTAPALVELUT				
Uimahallin aukiolopäivät/vuosi	302	326	324	251
Uimahallin kävijämäärät/vuosi, sis. seurakäytön	242 389	245 026	235 924	137 748
Alakoulujen uimakoulut (kpl)	132	122	151	134
Lasten kesäuimakoulut (kpl/osallistujat)	35/323	42/390	41/358	-/-
Ohjatun liikunnan ryhmät, syys/kevät (kpl)	56/55	56/55	61/54	58/59
Ohjatun liikunnan osallistujamäärä	22 464	22 476	23 294	12 014
LIIKUNTAPAIKAT JA ULKOILUPALVELUT				
Jäähallin aukiolopäivät/vuosi ja käyttötunnit/vko	256/97	250/97	239/97	220/97
Jäähallin kävijämäärät (elo-toukokuu) sis. Koululaiskäytön	42 702	43 504	23 207/ 22 980	13210/ 13210
Kunnossapidettävät luonnonjääkentät/kauden pituus (viikot)	19/2-7	19/9	21/8	22/0
Ostopalveluna kunnossapidettävä latuverkko/toteutunut	42/17	42/30	42/30	42/0
Metsäpirtin käyttötunnit/käyttöaste päärakennus /kokonaiskäyttöaste	3747/75/52	3595/75/53	4017/80/57	3372/34/22
ALUEELLINEN NUORISOTYÖ JA TAPAHTUMAPALVELUT				
Tuusulan alueellisen nuorisotyön toimintatunnit (nuorisotalot ml. Ei-nari)	2969	3467	4096	4 791
Nuorten käyntikerrat nuorisotaloilla ja toiminnoissa	17 667	16 140	20 541	23 143
Hyrylän alueen nuorisotyö, toimintaan osallistuneet ja kohdatut nuoret	3 651	4 088	3 857	4 492
MUUT INDIKAATTORIT (kahden vuoden välein)	2014	2016	2018	2020
Liikunta Tuusula/koko maa (TEA-viisari joka 2. vuosi)	76/68	77/71	79/74	86/72
Terveystiedonvälittäjäaktiivisuus Tuusulan kunta/koko maa (TEA-viisari joka 2. vuosi)	62/70	67/71	66/70	63/68